



ZIVA

D2384E

BROJ 9 (144)
RUJAN/SEPTEMBER 1993.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CIJENA/PREIS 2,- DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

ZA JEDNICA

Zašto je
proplakao
Gospin
kip?

str. 8

Anđeo
svirač,
freska
Zagreb
14. stoljeće

Postoji
li đavao?
str. 14

Od ovog broja:

Građa za vjeronaučnu olimpijadu str. 10 i 11
povodom 900. obljetnice hrvatskoga glavnog grada

HRVATSKA U DEVET ZAGREBAČKIH STOLJEĆA

IZ UREDNIŠTVA

Dragi čitatelji,

iz domovine još nema utješnih vijesti, ali to više trebamo domovini pomagati. Čuju se napasni glasovi koji bi htjeli da nas svlada razočaranje. Koliko god bilo teško, koliko god mnogo toga ne znamo niti možemo shvatiti, sasvim je sigurno da u ovom povijesnom trenutku moramo obraniti svoju državnu slobodu. Kritike su dobre kad vode k poboljšanju, ali su opasne kad žele razoriti i ono što imamo. Republika Hrvatska, pritisnuta silnim opasnostima, istodobno razvija svoja ustrojstva i službe također za građane u inozemstvu. To pokazuje i naš susret i **razgovor s novim hrvatskim generalnim konzulom u Frankfurtu**. Broj prognanika i **izbjeglica** se ne smanjuje. Njemačka javnost pozorno prati što se događa i suosjeća kako s izbjeglicama tako i s teško opterećenom Hrvatskom. **Muslimanski letak** što ga prenosimo otkriva

opasnost o kojoj kao da nismo htjeli ni slutiti, zlu namjeru koja se učvrstila prije svih stvarnih ili izmišljenih hrvatskih pogrešaka prema Muslimanima. Uz uobičajene vijesti i izvješća iz života naših misija ovaj put donosimo članak o Gospi od Suza, **čudu koje se dogodilo na Siciliji** prije četrdeset godina. Zanimljivo i puno značenja također za prilike u kojima živimo. Ovaj put donosimo i po našoj ocjeni zanimljiv i koristan **sažetak bolne hrvatske povijesti** kako ju je prikazao njemačkim slušateljima naš kölnski dušobrižnik. I oni koji sve to znaju mogu se korisno poslužiti takvim sažetkom na takav način. Baš u naše doba puno tolikih strahota po svijetu se šire mračni obredi prizivanja sotone. O tome nam govori članak „**Postoji li đavol?**“. Naši nogometaši i ugostitelji u Njemačkoj ne stječu samo ugled i dobitak, nego uzdižu i ugled svoje domovine i neumorno joj pomažu.

Glede **susreta hrvatske mladeži i vjeronaučne olimpijade 1994.** sve će naše misije biti još posebno obaviještene. Svećenici i drugi djelatnici privode dogovore kraju. Ne bude li većih nesreća, krajem svibnja naša će se mladež naći u Zagrebu s vršnjacima iz domovine. Bogati program susreta privući će i one koji neće sudjelovati u vjeronaučnom natjecanju. Za one koji žele sudjelovati „Živa zajednica“ kao i „Mali koncil“ će svaki mjesec do uključivo veljače objavljivati vjeronaučnu građu s pitanjima. Sadržaj te građe je hrvatska povijesna sudbina kako se je izrazila i kako se vidi po spomenicima, grobovima i uspomena hrvatskoga glavnoga grada tijekom njegove devetstoljetne povijesti. Ekipe se već mogu prijavljivati.

Do čitanja u narednom broju!

Urednik

IZBORI ZA VIJEĆE STRANACA

Zašto treba glasovati?

U svakoj općini njemačke pokrajine Hessen održat će se 7. studenog ove godine izbori za nova vijeća stranaca. Vijeće stranaca je snagom zakona službeni zastupnik strankinja i stranaca u općini. Ono ovlašteno surađuje s predstavnicima općine i svim njenim uredima. Tako promiče interese građana iz inozemstva. Zato je važno da i svi Hrvati i Hrvatice u Njemačkoj – ovaj put je riječ o onima u pokrajini Hessen – izadu na te izbore i tako iskoriste zakonske mogućnosti u vlastitom interesu. Razumije se da obično ima više kandidata, odnosno više izbornih lista, o čemu se treba odmah informirati u općinama. Svaki građanin nek slobodno

bira listu, odnosno kandidata za koji će glasovati, ali neka svakako izade na izbore. Liste s kandidatima trebaju biti predane u općinama do 4. listopada navečer.

AGAH (Arbeitsgemeinschaft der Ausländerbeiräte Hessen) već je objavila i na hrvatskom jeziku niz izbornih informacija u kojima izlaže čime se vijeća stranaca bave, što posebno čine za djecu, što za mladež i izobrazbu, što za zajedničke interese svih inozemnih građana u Njemačkoj.

Vijeće stranaca se između ostalog zauzima: za poboljšanje prilika u vrtićima i školama, u strukovnoj izobrazbi i na radnim mjestima, za poboljšanje statusa boravka, za bolje životne uvjete starih inozemaca, za unapređenje inozemnih društava, za snošljivost i kulturnu slobodu, za istopravni suživot Nijemaca i stranaca, protiv predrasuda diskriminacije i nasilja.

Vijeća stranaca ostvaruju svoje ciljeve koristeći se svojim pravom podnošenja prijedloga komunalnim organima i pravom da budu saslušani u odborima. Imaju mogućnost održavati informativno-kulturne priredbe i nastupati u javnosti. Posebno je važna suradnja s pokrajinskim radnim zajednicama vijeća stranaca.

Kad je riječ o poboljšanju uvjeta za djecu inozemaca u vrtićima i školama, vijeće stranaca se u dječjim vrtićima zauzima za usmjereno učenje jezika da dijete ne bi unaprijed osjetilo zapostavljanje radi

nepoznavanja njemačkog jezika. U školama se pak vijeće stranaca zauzima protiv neopravdanog premještanja inozemne djece u posebne škole, za veću mogućnost izbora učenja jezika, za poboljšanje nastave na meterinskom jeziku te za njegovo priznavanje kao i svih drugih osnovnih predmeta, za dodatne satove učenicima koji slabije znaju njemački.

Kad je riječ o mladeži, izborne informacije AGAH upozoravaju kako je uspješno završena izobrazba u Njemačkoj važan preduvjet za uspjeh u radnom životu. Vijeće stranaca zauzima se da mladi inozemci budu u školama i poslije na radnim mjestima sasvim ravnopravni.

Općinska vijeća stranaca povezuju u svakoj njemačkoj pokrajini svoje napore za poboljšanje pravnog statusa strankinja i stranaca. Sva ta općinska vijeća povezana su u radnu zajednicu vijeća stranaca u Hessenu (AGAH). Ta se zajednica posebno zauzima za uvođenje izbornog prava za strance, za lakše dobivanje dvojnog državljanstva, da bi se pravo na boravak moglo steći i bez 60 mjeseci radnoga staža, da se obitelji mogu spojiti i bez dokazivanja o dovoljnom stambenom prostoru. AGAH se posebno zauzima za ravnopravnost svih koji uplaćuju doprinos mirovinskom osiguranju te ukidanje diskriminacije stranaca u mirovinskom pravu.

Već ovako sažeti prikaz ciljeva i djelovanja vijeća stranaca očito pokazuje kako je doista važno navrijeme se informirati o listama kandidata i svakako pristupiti svim izborima. ■

ŽIVA ZAJEDNICA

Herausgeber:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland** · 60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 · Tel. (0 69) 54 10 46

Verantwortlich: Bernardo Dukić
Redakteur: Ante Živko Kustić
Redaktionsrat: Ivo Hladek, Stanka Vidačković,
Ivek Milčec, Jura Planinc,
Ivan Bošnjak, Maja Runje,
Ana Radoš

Layout: Ljubica Markovica
Jahresbezugspreis: DM 25,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 50050102)

Lithos + Fotosatz Service Bauriedl
Seitenmontage: 6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl-Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

AKTUALNI RAZGOVOR

POVODOM OTVARANJA GENERALNOG KONZULATA REPUBLIKE HRVATSKE U FRANKFURTU NA MAJNI

Upravo imenovanog generalnog konzula Republike Hrvatske u Frankfurtu na Majni gospodina Zdenka Karakaša našli smo na četvrtom katu zgrade u Brönnestraße 17 kako s nekoliko dragovoljnih pomoćnika, frankfurtskih Hrvata, uređuje prostorije konzulata. Sve je već bilo dobro očišćeno, obojeno, a ljudi su unosili pokućstvo koje su najvećim dijelom ustupile razne hrvatske ustanove u Frankfurtu. Onda smo sišli dva kata niže u prostorije frankfurtskog predstavništva Zagrebačke banke gdje nam je naš generalni konzul izložio kako predviđa rad konzulata i odgovorio na naša pitanja. Iz Hrvatskog naddušobrižničkog ureda osim urednika i tajnice Žive zajednice generalnog su konzula pohodili naddušobrižnik fra Bernardo Dukić i bosanski franjevac fra Ivo Jurišić koji bi uskoro trebao preuzeti službu glavnog urednika Žive zajednice.

Zdenko Karakaš rođen je u Zagrebu 16. listopada 1945. Ondje je završio sve škole. Godine 1969. postao je diplomirani inženjer građevinstva i odmah počeo raditi u svojoj struci. Već 1972. nalazimo ga u Njemačkoj u Siegeni u građevinskom poduzeću SMS. Nakon desetak godina opet je u Zagrebu kao predavač na Građevinarskom fakultetu. Godine 1991. postaje pomoćnik ministra u Ministarstvu graditeljstva i zaštite okoliša u Vladi Republike Hrvatske. Malo zatim povjerena mu je služba ministra u istom ministarstvu. Na tom ga je položaju zateklo imenovanje za hrvatskog generalnog konzula u Frankfurtu. Pitali smo ga:

Crkvu rasteretiti a njezina iskustva uvažavati

Dipl. ing. Zdenko Karakaš



Žz: Koje je zapravo značenje hrvatskog generalnog konzulata u Frankfurtu?

Dipl. ing. Zdenko Karakaš: Diplomatskom i konzularnom službom u SR Njemačkoj Republika Hrvatska želi doći do što boljeg kontakta i s Nijemcima i sa svojim građanima u Njemačkoj. Frankfurt je centar u tom pogledu od izuzetne važnosti. Osim konzularnog i gospodarstvenog generalni konzulat ima i kulturno-prosvjetnu i političku djelatnost. Upravo tim političkim djelovanjem potrebno je u ovoj sredini podizati ugled Republike Hrvatske i raspoložiti kako Nijemce tako i naše ljude za djelatnu suradnju.

Žz: Koliko je područje ovdje u Njemačkoj na kome frankfurtski generalni konzulat treba voditi skrb za hrvatske građane?

Z.K.: To je područje njemačkih pokrajina Hessen, Rheinland-Pfalz i Saarland. Broj hrvatskih građana na tom području nismo još uspjeli točno utvrditi, ali ih svakako ima od 80 000 do 100 000. Svi ti ljudi godinama su živjeli bez hrvatske diplomatsko-konzularne službe. Nagomilale su se potrebe i problemi, mnoga su se pitanja zamrsila. Svatko nosi vlastitu sudbinu i očekuje osebujnu pomoć. Moglo bi se reći da se naša konzularna djelatnost ne može usporediti s takvim djelatnostima drugih država koje od prije postoje i normalno djeluju.

Žz: Hrvatske katoličke misije su u razdoblju kad Hrvati nisu imali svoje nezavisne države pružale našim ljudima brojne usluge koje bi im inače trebala pružati vlastita diplomatsko-konzularna služba. Narodu koji je ostao bez državne nezavisnosti Crkva je kao majka na neki način nastojala to nadoknaditi. Sad će se hrvatske katoličke misije znatnim djelom oslobađati nekih takvih poslova da se još više posvete svojim crkvenim zadacima. No tijekom desetljeća te su se različite djelatnosti u službi ne samo vječne nego i zemaljske dobrobiti istoga naroda veoma ispreplele i prozele. Da li se u krugovima konzularnih djelatnika razmišlja o potrebi proučavanja toga fenomena i pronalaženja novih suvremenih načina kako podjele poslova tako i suradnje?

Z.K.: Toga smo vrlo svjesni. Za dobro hrvatskog naroda u Njemačkoj u tom razdoblju djelovale su razne hrvatske ustanove i društva, svaka na svoj način, a bez sumnje najviše je pomagala Katolička Crkva s razgranatom mrežom svojih centara. Čim koliko toliko sredimo djelovanje ovog generalnog konzulata, pozvat ćemo na razgovor predstavnike svih ustanova i društava koje su dosad u tom smislu djelovale. Morat ćemo stručno obraditi cjelokupnu tu građu i zacrtati buduće načine djelovanja. Razumije se da konzulat mora preuzeti one poslove koji po sebi

AKTUALNI RAZGOVOR

spadaju na državu, što će svakako značiti stanovito rasterećenje i za hrvatske katoličke misije. No, ti su crkveni centri tijekom tih godina sakupili stanovita iskustva koja treba priopćiti i s kojima treba računati. Osim toga neke socijalne djelatnosti i dalje će, naravno, vršiti specijalizirane ustanove socijalne skrbi kao što je i katolički Caritas. Trebat će, dakle, izmijeniti iskustva i uskladiti djelatnost.

• Što zabrinjava crkvene djelatnike?

U nastavku razgovora bilo je riječi i o pojavi koja u stanovitom smislu ozlojeđuje crkvene djelatnike u Njemačkoj. Ima, naime, ljudi – ne može se reći da ih ima mnogo, ni koliko ih ima, ali ih doista ima – koji su se dobro snalazili u prijašnjim društvima i krugovima jugoslavenskog usmjerenja. Iz tih su sredina znali odvrćati narod od Crkve, kritizirati hrvatske svećenike. Neki od tih su nakon demokratskih promjena u domovini prešli u odgovarajuće hrvatske političke strukture. Razumije se da vjernici i svećenici načelno vjeruju u obraćenje te ne žele takve ljude prokazivati niti buditi sumnje u njihove dobre namjere. Ali, pokazuje se da ti ljudi s novih položaja gotovo na isti način omalovažuju Crkvu, kritiziraju svećenike, odvrćaju narod od crkvenih okupljanja. Mogu se čuti parole poput ovih: „Dosta nam je popova, sad imamo svoju državu“, ili „Neće nam više popovi zapovijedati“ i sl. Razumije se da su svećenici i drugi crkveni djelatnici sretni što napokon imamo hrvatsku državu koja i izvan domovine skrbi za svoj narod. Zna se da hrvatske crkvene ustanove diljem svijeta nikad nisu pokušavale nad narodom gospodariti, nego su mu služile u svim njegovim potrebama. Dok su takve podvale dolazile od strane jugokomunističkih službi, znali smo se braniti. Ako se tako nešto čuje iz novih hrvatskih

ustanova i društava, crkveni ljudi naprosto nemaju volje prihvaćati izazove. Zato se među dijelom svećenstva i drugih crkvenih djelatnika javlja stanovita rezignacija, što zacijelo ne pridonosi hrvatskom zajedničkom dobru.

Generalni konzul pokazao je zanimanje za takve podatke. Ozbiljnim, stručnim i sustavnim radom na demokratski način bit će moguće prebroditi i takve opasnosti.

Pred novim Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Frankfurtu nalazi se i veliki administrativni posao. Mnogo je još Hrvata na tom području koji nisu sredili svoje dokumente, osobito domovnice i putovnice. Osim toga Frankfurt je veliki europski i svjetski trgovački i novčarski centar, što je posebno zanimljivo za Republiku Hrvatsku koja se mora uklopiti u svjetske gospodarstvene tokove na zaista suvremeni način. Trebat će ne samo upoznavati i usvajati provjerena svjetska iskustva, nego također izmjenjivati stručnjake i studente. U tom će smislu biti posebno važno u konzulatu mjesto savjetnika za gospodarstvo, koji treba doći već stručno osposobljen da se ovdje u Njemačkoj do kraja usavrši. Nažalost, naraštaji ekonomista obrazovani u komunističkim školama nisu se specijalizirali za prave novčarske poslove. Taj manjak treba ubrzano, ali solidno nadoknaditi.

• Po stručnosti i čestitosti

Novi hrvatski generalni konzul o svim tim pitanjima govori jednostavno, nenametljivo s razumijevanjem a bez mnogo riječi, kao što to čine ljudi s pravim znanjem i iskustvom. Saznali smo da će u generalnom konzulatu biti zaposleno sedmero ljudi, premda bi najbolje bilo da ih je barem deset. To će biti uglavnom mladi ljudi iz domovine. Generalne konzule kao i ambasadore imenuje ukazom sam Pred-

sjednik Republike, dok ostalo diplomatsko konzularno osoblje imenuje ministar vanjskih poslova. Dosad je ministar dr. Mate Granić imenovao za frankfurtski Generalni konzulat drugog konzula, vicekonzula i glavnu tajnicu. Mjesto prvog konzula još je nepopunjeno. Drugi je konzul **Silvije Kus**, profesor engleskog i njemačkog jezika koji je više godina živio u Njemačkoj. Vicekonzul je mladi pravnik **Tomislav Kic**, a tajnica je gospođa **Vesna Vrsaljko-Pomenić**, također profesorica njemačkog i engleskog jezika, donedavno tajnica ministra vanjskih poslova.

Ing. Karakaš se nada da će u dogledno vrijeme hrvatska privredna poduzeća u Frankfurtu kupiti na pogodnom mjestu zajedničku kuću za svoje urede. U toj bi se kući mogao naći jedan kat za generalni konzulat, tako da Republika Hrvatska ne bi trebala trošiti novac za kupovanje takve zgrade. No, već sadašnje prostorije unajmljene su po vrlo povoljnoj cijeni. Predviđene su prostorije za čekaonicu u kojoj će biti postavljena i telefonska govornica za stranke. Već prije početka radnog vremena u prostorijama će biti službenik koji će posjetioce približiti i podijeliti im brojeve, tako da će svaki znati u koje će vrijeme doći na red, te će se izbjeći neugodna stiska, kako u samoj čekaonici, tako i na stubištu i pred kućom. Generalni konzulat je već osigurao deset telefonskih linija, tako da će građani sa cijelog područja moći i telefonski saobraćati s konzularnim službenicima.

Svi već imenovani službenici, kao i oni što će još biti imenovani, podvrgavaju se specijaliziranim testovima, te je mjerilo za prijem u te službe prije svega stručnost i čestitost, što se ne može zamijeniti nikakvim preporukama.

* * *

Generalni konzulat u Frankfurtu na Majni otvorit će svoja vrata strankama 22. rujna ove godine – bez osobitih slavlja. Adresa je: **60313 Frankfurt/Main, Brönnertstr. 17/IV**. Dosad je objavljen broj telefona **069/29 41 24** i telefaksa **069/29 21 26**. Objavljeno je i uredovno vrijeme: **od ponedjeljka do petka od 9 do 14 sati, subotom od 9 do 12 sati, a četvrtkom još od 17 do 19 sati**.

Budući da to radno vrijeme vrijedi tek od 22. rujna, sjetili smo se da ipak treba prekinuti tako sadržajni razgovor. Otišli smo s iskustvom da će svakom našem građaninu svaki dolazak u to hrvatsko predstavništvo biti drag kao dolazak u svoj dom. ■



Upravo imenovani generalni konzul Republike Hrvatske u Frankfurtu u razgovoru s fra Bernardom Dukićem i fra Ivom Jurišićem

Izbjeglice i progrananici

Iza suhih brojeva kriju se teške sudbine

U novinama „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ Matthias Rüb je uz ovaj grafički i statistički pregled koji prenosimo objavio potresan članak o teškim sudbinama prognanika i izbjeglica iz naših krajeva. Piše:

– Predstavite si: iz oba najveća njemačka grada – Berlina i Hamburga – svi su stanovnici protjerani. Tko je god preživio prvu neprijateljsku navalu, bježi u panici noseći od svega što je imao tek ono što može nositi. Starci i djeca, muškarci i žene, vlasnici luksuznih vila i socijalno ugroženi istu bilo gdje i bilo kako sigurno sklonište, a preko noći su ostali bez svega što su možda cijeli život privređivali. Za njima ostaju ruševine.

To bi mogao biti scenarij za horor-film, ali sve je to stvarnost što se krije iza statističkih podataka o izbjeglicama iz bivše Jugoslavije. Prema procjenama Visokoga komesarijata Ujedinjenih naroda za izbjeglice protjerano je više od 4,25 milijuna

ljudi. Od završetka 2. svjetskog rata u srednjoj Europi nije bilo tako brojnih preseljavanja. Posljedice su nepredvidljive.

Njemački ministar vanjskih poslova Kinkel nedavno je rekao da je nakon Hrvatske Njemačka najviše pogođena bujicom izbjeglica iz bivše Jugoslavije. Istina je da ni jedna od zemalja izvan područja bivše Jugoslavije nije primila toliko izbjeglica koliko Njemačka – više od 350 000. No, Mađarska bi se mogla smatrati još teže pogođenom, jer je ona primila u odnosu na broj svoga pučanstva procentualno više tih izbjeglica nego Njemačka. U Njemačkoj se je veliki dio izbjeglica smjestio kod rodbine i znanaca koji već godinama žive u Njemačkoj kao „gastarbajteri“. Mađarska je pak za većinu tih izbjeglica morala pripremiti izbjegličke logore. Tako u odnosu na Njemačku siromašnija zemlja više troši, jer je uzdržavanje tih ljudi u sabirnim centrima

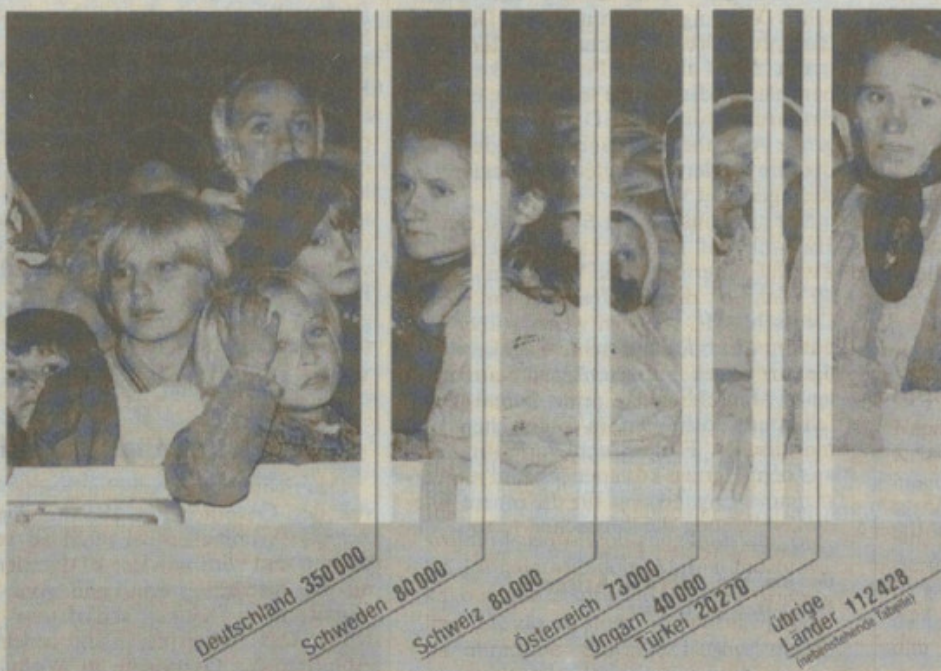
višestruko skuplje nego kad se oni smještaju kao gosti u obiteljima. S brojevima treba stoga oprezno postupati.

U svakom slučaju Velika Britanija je i apsolutno i relativno primila najmanje izbjeglica iz bivše Jugoslavije. Propagandni potez britanskog premijera Majora za spašavanje jedne teško ranjene djevojčice iz Sarajeva – za čije se zdravlje više očito ne zanima – u tom je svjetlu još neprijatniji. Istodobno se u njemačkim bolnicama liječe brojni teški ranjenici, ponajviše s područja Bosne i Hercegovine.

U nastavku Rüb ističe da je iz države Bosne i Hercegovine, koja je brojila 4,5 milijuna žitelja, najviše izbjeglica pobjeglo u Hrvatsku i Srbiju. Dok u Hrvatskoj djeluju mnoge javne i privatne organizacije za pomoć ugroženima, u Srbiji se za sudbinu izbjeglica osim Crvenog Križa i Visokog komesarijata brine jedva nekoliko organizacija. Premda sankcije pod kojima se Srbija nalazi ne priječe uvoz humanitarne pomoći, zamršene formalnosti oko uvoznih dozvola uvelike otežavaju i samu prehranu tih izbjeglica, što znatno pogoda srpsku privredu. Narod koji se u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini predstavljao kao pobjednik kod kuće je gubitnik.

Mehr als 755 000 Flüchtlinge aus dem ehemaligen Jugoslawien

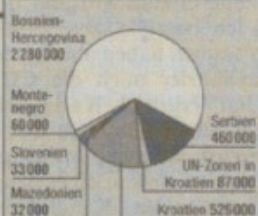
Haupt-Aufnahmeländer (Anzahl der Flüchtlinge, Stand Juli 1993)¹



¹ Schätzung, ohne Flüchtlinge innerhalb des ehemaligen Jugoslawiens. ² Teilweise Schätzungen. 3 16000–16500. 4 10000–20000. 5 2100–3000. 6 Unbestätigt.

Quelle: UNHCR

Fast 3,5 Millionen Flüchtlinge im ehemaligen Jugoslawien²



Übrige Aufnahmeländer

Italien ³	16 000
Frankreich ⁴	10 000
Tschechische und Slowakische Republiken	10 000
Dänemark	9 000
Großbritannien	7 000
Niederlande	7 000
Albanien	5 000
Spanien	4 654
Norwegen	3 674
Belgien	3 371
Polen ⁵	2 100
Finnland	2 050
Luxemburg	2 050
Irland	1 87
Bulgarien ⁶	1 85
Portugal	1 50
Griechenland	7
Sonstige	39 000

F.A.Z. - Grafik Heumann / Foto: AP

- Uspoređujući donekle različite prilike u kojima izbjeglice žive u raznim zemljama, njemački novinar ističe da ti prognani ljudi sve to teško podnose. Raste naraštaj djece slomljenih živaca i ranjenih duša. Mnogo tisuća silovanih žena i djevojaka su sa svojim slomljenim životima prepuštene same sebi, obitelji su razorene, prijateljstva su se u mržnju pretvorila. Pred vratima je još jedna zima a nema ni hrane, ni ogrijeva ni odjeće za većinu izbjeglica. Ispada da je luksuz misliti na njihove duševne boli kad im nije moguće osigurati ni da prežive.

Priložena statistička slika iznosi podatke kojima je Visoki komesarijat za izbjeglice raspolagao u lipnju ove godine. Izvan područja bivše Jugoslavije bilo je više od 755 000 izbjeglica raspoređenih u velikom broju u zemljama koje navodi prvi crtež s fotografijama, a u manjem broju kako navodi statistika desno dolje. Razne države i područja na koja se raspala bivša Jugoslavija primile su iz susjednih područja oko 3,5 milijuna prognanika, kako to pokazuje crtež desno gore. Najviše ih je u dijelovima same BiH, zatim u Srbiji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Sloveniji i Makedoniji. ■



Bili su Duhovi i bila je prva pričest u HKM Darmstadt. I lijepi sunčan dan. Prvopričesnici svi sretni, premda je među njima najviše izbjeglica iz domovine. Razumije se da nisu zaboravili vršnjake u domovini. Zajedno sa skromnim darom za njih prinijeli su na oltar i molitve koje su bile uglavnom vapaji za mirom. S prvopričesnicima doživljavali su radost i brigu oni koji su

ih pripremali: župnik **fra Nediljko Bekan**, časne sestre **Božena Duvnjak** i **Vitalija Križan**. Na kraju je župnik svima podijelio darove. Svaki je dobio i posebnu prvopričesničku sliku s malim fotografijama svih prvopričesnika i prvopričesnika toga dana. Sve složene kao krunica oko kaleža što zajedno s klasjem i grozdom raste iz lika domovine. ■

Što snuju muslimani u srcu Balkana?

„Ploče će biti prva bosanska luka, a Neum novi Carigrad“

Krvavi sukobi Muslimana i Hrvata na bosansko-hercegovačkim prostorima iznenađuju i zapanjuju mnoge dobronamjernike, osobito one koji su računali sa zajedničkim podrijetlom i zajedničkim interesima jednih i drugih. Kad se taj san srušio, čuju se tumačenja da su za nespo razum i sukobe krivi Hrvati stanovitim svojim euforijama. No, ima čvrstih naznaka da je i među muslimanima otprije postojalo čvrsto jezgro koje je naumilo na

ovim prostorima obnoviti islamsku državu u granicama koje je imala u doba turskih osvajanja – kao što su s druge strane i stanoviti Srbi odavno naumili na istom prostoru obnoviti i proširiti Dušanovo carstvo.

Upravo smo s područja između Metkovića i Ploča dobili primjerak letka što ga ondje šire muslimaske postrojbe. Letak doslovno glasi:

BISMILLA-HIRAH-MA-NIRRAHIM
Muslimanska braćo, došlo je vrijeme konačnog oslobođenja naše domovine. Muslimanski korpus će, kao što je to bilo prije 500 godina, ovladati svojim historijskim prostorima.

Dosta je bilo zuluma i od krsta i od križa. Naša je sveta zadaća osloboditi Mostar i Stolac. Sarajevo, Zvornik, Goražde, Banja Luka, Doboj, Foča, Nevesinje, Trebinje i drugi gradovi diljem naše Bosne ponosne, ponovno će izići na put Islama.

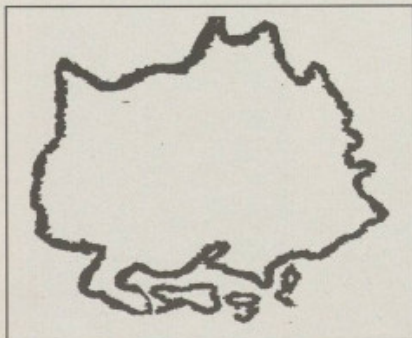
Neka bude jasno svima da Musliman gine sa imenom Alaha na usnama i u slavu svoje vjere.

NIKAD NISMO BILI JAČI, SVI MUSLIMANI SVIJETA SU ZA NAS.

Vraćamo naš dio Jadranskog mora, Ploče će biti prva bosanska luka, a Neum novi Carigrad.

OVO ĆE BITI NAŠA BOSNA I HERCEGOVINA.

Dužni smo napomenuti da početni arapski molitveni zaziv iz Kurana („U ime Boga, Svemogućega i Milostivoga“), kako smo provjerili kod naših najpouzdanijih stručnjaka za islamsku teologiju i arapski jezik, pravilno treba biti napisan ne kao što je gore navedeno nego: BISMILLAHI – RRAHMANI – RRAHIM. Neispravno pisanje na početku letka moglo bi pobuditi sumnju da on ne potječe od stručno obrazovanih islamskih vjernika, nego da ga je netko napisao prema sjećanju, ne znajući točno ni što znači ni kako se piše. A opet je moguće da ima i islamskih vjernika koji su pismeni i poučeni a nisu dovoljno vješti arapskom jeziku. U svakom slučaju letak daje temelja i za zabrinutost i za oprez. ■



CARITASOV OBITELJSKI SEMINAR

Nadarena djeca i političke frustracije

Ovogodišnji seminar za Caritasove socijalne radnike i njihove obitelji iz biskupije Rottenburg-Stuttgart održan je od 3. do 5. rujna u Gomadingenu. Organizator je bio gosp. **Vinko Stjepandić**, socijalni radnik iz Reutlingena, a referent **dr. fra Šito Ćorić**, hrvatski dušobrižnik u Bernu. Tema susreta bila je „Nadarena djeca“, no prije prelaska na tu glavnu temu fra Šito je govorio o „frustracijama političkog korijenja“.

Iznio je stručna mišljenja o ponašanju ljudi u ratnim prilikama. Teško stanje u domovini posebno pogađa socijalne radnike koji se svakog dana suočavaju s nevoljama prognanika. U ratnim uvjetima čovjek nije više uravnotežen i miran. Smanjuje se stupanj njegove tolerancije, frustriran je, nesposoban za komunikaciju i koncentraciju, bespomoćan i razočaran, jer svojim očima gleda kako zločinci uspijevaju. Kod njega se često javlja i sumnja u Božju pravdu. Takvo duševno stanje, potraje li, vrlo je opasno.

U razgovoru nakon referata svaki od nazočnih mogao je govoriti o svojim osjećajima, što mu smeta, što ga najviše ljuti, i kako se sve to odražava na njegov obiteljski život i posao. Na kraju, svi su se složili da je ipak „bolje upaliti i najmanje svjetlo nego proklinjati tamu“, što znači da treba ljudima oko sebe pomagati, jedni druge hrabriti a na radnom mjestu od klijenata skrivati svoje frustracije. To će biti teško, no mudra je izreka „što ne mogu promijeniti, daj mi Bože prihvatiti“. Svatko bi trebao preispitati svoj stupanj odgovornosti. Ne tražiti krivce, nego više govoriti o smislu patnje i žrtve. U patnji svake osobe djeteta, starca i vojnika, i Hrvatska pati. U svakoj njihovoj smrti i ona umire, u svakoj stopi napuštene zemlje i Hrvatska nestaje. Jer Hrvatska nismo samo mi – domovina nam je i Peruća i Mostar.

Razgovor se o svemu tome protegao duboko u noć. Na trenutke prekinula bi ga pjesma, osjećajna i tugaljiva, slična onoj židovskoj na obalama babilonskim... Drugog dana fra Šito je govorio o nadarenosti. Rekao je da svatko u sebi ima nešto u čem je posebno sposoban, no roditeljski i školski odgoj najčešće ubija u nama te sposobnosti. Iz hrvatskih škola izlaze ljudi s vrlo dobrom općom naobrazbom, no vrlo je malo onih koji se izdignu iznad prosjeka. Zato u hrvatskom narodu ima malo vođa, malo uspješnih političara. Nadarenost treba od malena poti-



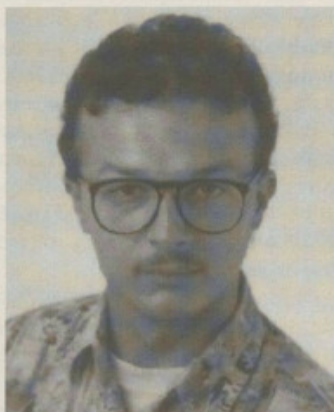
Djeca socijalnih radnika na seminaru

cati. Nadarena djeca vrlo su osjećajna, svadljiva, često zaplaču, ali su također puna ideja, nezavisna, snalažljiva i samodisciplinirana. Ubijanjem tih posebnih sposobnosti u djeci postiže se negativnim zapovjedima: da sve mora biti korisno, izvrsno, uspješno, da se dijete mora svakom svidjeti. Suzbijanje posebnih sposobnosti kod nadarene djece suprotno je Božjem naumu, jer nam i Biblija govori o talentima koje treba iskoristiti.

Talentirani ljudi prepoznaju se po ovim svojstvima: oni prihvaćaju sebe i druge, spontani su, naravni, slobodni od potrebe da se svakom svide, stalno se nečemu dive i sposobni su voljeti druge. Da bismo sačuvali i razvijali u sebi posebne darove, trebamo svaki trenutak svoga života doživljavati sabrano, slušati svoj nutarnji glas,

sve raditi s veseljem i najbolje što možemo, osloboditi se lažnih obzira, upoznati sami sebe.

Ovaj put i djeca su imala svoje „referente“. S manjim je radila učiteljica gospoda **Jović**, a sa starijima gospoda **Hildegard Bilić**, obadvije iz Stuttgarta. Djeca od 13 do 15 godina imali su istu temu kao njihovi roditelji. Oni su vrlo dobro znali u čemu su „najbolji“ i što žele postati kad odrastu. No, jednoglasno su rekli da nipošto ne bi htjeli biti socijalni radnici – jer ih nervira telefon koji doma stalno zvonji. Djeca su tražila odgovor na pitanje zašto vojnici ubijaju malu djecu i ruše kuće. Neki su pitali što je dobro gledati na televiziji a što ne. Trodnevni seminar završen je slavljenjem euharistije u obilježnoj crkvi. **S.V.**



Danijelova odluka

Danijel Marić, sin Jurja i Luce r. Marić, rođen u Sarajevu 21.4.1967., nakon propisno obavljene pripreme za krštenje odraslih, katekumenata, svečano se krstio 1.8.1993. u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Hanau u crkvi Imena Marijina u Hanau. Kao što to predviđa crkveni zakon krstitelj o. Marijan Kovač odmah nakon krštenja podijelio mu je i sakrament svete potvrde. Novi član Katoličke Crkve u sklopu istog euharistijskog slavlja po prvi put je primio i svetu pričest.

40. OBLJETNICA ČUDESNOG DOGAĐAJA NA SICILIJ

Što su navijestile Gospine suze?

Prije četrdeset godina cijelim se svijetom bio pronio glas da je Gospa proplakala. Doista, u gradu Siracusa u Italiji od 8,30 sati 29. kolovoza do 11,40 sati 1. rujna 1953. brojne su suze izbijale iz očiju Gospina lika koji je visio iznad kreveta mladog bračnog para Angela i Antonine Iannuso. Odmah su ljudi nagrnuli na to mjesto u prizemlju kuće broj 11 u Via degli Orti. Za razliku od suvremenih Gospinih ukazanja koja vide samo malobrojni, ovdje su tisuće običnih ljudi mogle vidjeti kako suze izbijaju iz očiju gipsanoga reljefa. Bilo je vremena da policijska istraga ustanovi kako nije bilo nikakve prevare. Liječnička komisija uzela je suze s Gospina lika, podvrgla ih analizi i utvrdila da je ta tekućina po svom kemijskom sastavu zaista jednaka ljudskim suzama.

Gospodnin Angelo je bio izjavio za katoličke novine:

„Vjenčali smo se te godine 21. ožujka i uskoro mi je žena priopćila da očekujemo dijete. Prvih je mjeseci teško podnosila trudnoću. Znala je obnevidjeti ili se čak onesvijestiti. Baš 29. kolovoza oko 3 sata ujutro spopale su je takve tegobe. Kad sam morao poći na posao, njoj još nije bilo dobro, vid joj se mračio. Zato sam pozvao k njoj nevjestu.“

Oko 8 i 30 gospođa Antonina se je oporavila i pogledala na gipsani Gospin lik što ga je Angelov stariji brat Antonio darovao mladencima na vjenčanju.

Pred crkvenim sudom Antonina je rekla:

„Zapanjila sam se vidjevši da Gospin lik plače. Uzbudena pozvala sam nevjestu Grazia Iannuso i tetku Antoninu Sgarlata. Najprije su pomislile da mi se zbog bolesti privida, ali su se približile Gospinu liku i uvjerile se da iz njega zaista izbijaju suze. Obuzeo ih je strah te su istrčale pred vrata i stale zvati susjede koji su također potvrdili događaj.“

Okupljanje ljudi pred tom kućom odmah je svratilo pozornost obližnje policijske



Upravitelj svetišta pokazuje relikvijar sa sačuvanim suzama sestrama Majke Terezije iz Kalkute

stanice. Došli su agenti koje je predvodio dr. Nicolo Samperisi koji se i danas dobro sjeća kako su iz očinjih uglova izlazile kapljice. Lik je više puta pokazan mnoštvu a sutradan su ga postavili na stolić pred kućnim vratima. Nakon nekoga vremena, po odredbi crkvene vlasti, Gospin je lik svečano prenešen na trg Euripide gdje je bio izložen na stupu od bijelog mramora dok ga nisu premjestili u svetište.

Spomenuta liječnička istraga započela je već 1. rujna. Stručnjaci su sakupili s Gospina obraza centilitar tekućine. Kao da je čekala da to liječnici učine, Gospa je nakon toga prestala suziti. Analiza je pokazala da u tekućini nema ništa od gipsa i laka od čega je lik načinjen, nego da su to prave ljudske suze. Preostala tekućina zatvorena je u zapečaćenu ampulicu i stavljena u umjetnički izrađen relikvijar koji se svakog 29. u mjesecu izlaže vjernicima na štovanje.

Mjesni biskup mons. Ettore Baranzini, kad je dobio nalaz liječničke komisije, došao je pomoliti se pred taj Gospin lik, pozivajući vjernike na tu pobožnost uz upozorenje da se klone svakog pretjerivanja koje bi štetilo ugledu naše vjere.



Čudotvorni reljef fotografiran za vrijeme kad su iz njega izbijale suze

- Čudo koje se dogodilo prije 40 godina, potvrdio je policijski i liječnički nalaz te ga je biskup odmah priznao.

Već nakon nekoliko dana pokrajinska biskupska konferencija otoka Sicilije jednodušno je proglasila da se „ne može sumnjati u stvarnost suza“.

Iduće godine 17. listopada 1954. Papa Pio XII. osobno se preko radija obratio vjernicima na Siciliji rekavši da se ne treba čuditi što je Gospa izabrala baš jedan njihov grad da ondje dijeli izvanredne milosti, kad se zna kako je taj narod odan Mariji. Nakon toga štovanje Gospe od Suza proširilo se po cijelom svijetu.

• Čudesna ozdravljenja

Čudesnu pojavu ubrzo su popratila i čudesna ozdravljenja. Biskup je odmah ustanovio liječničku komisiju koja je proučila više takvih slučajeva i dostavila mu nalaze. Mons. Baranzini je uskoro službeno izjavio:

„Ne može se nijekati da su mnoga tjelesna ozdravljenja očite milosti koje treba pripisati zagovoru drage Gospe. Ohrabruje nas što možemo dodati da ima i mnogo duhovnih ozdravljenja koja su poznatija Bogu nego ljudima.“

Prvo čudesno ozdravljenje doživjela je djevojčica Enza Moncada. Bile su joj svega tri godine, a bila joj je oduzeta desna strana tijela. Poslije podne 6. rujna rodbina ju je dovela pred čudotvorni lik. Nakon što su se za nju pomolili, ona je desnom rukom počela pozdravljati Gospu i slati joj poljupce. Ozdravljenje je bilo trajno i medicinski posvjedočeno.

Krakovski nadbiskup Karol Woytila, sadašnji papa Ivan Pavao II. hodočastio je u Siracusu 2. studenog 1964. Upravo se očekuje njegov ponovni dolazak u to svetište.

Svetište Gospe od Suza izgrađeno u Siracusi zamišljeno je kao velika kap što je upravo pala s neba. Crkva je visoka 70 metara.

• Zašto plačeš, Gospo?

Onog prvog dana kad se je mladi muž Angelo Iannuso vratio s posla i našao se pred suznom Gospom, glasno je upitao:

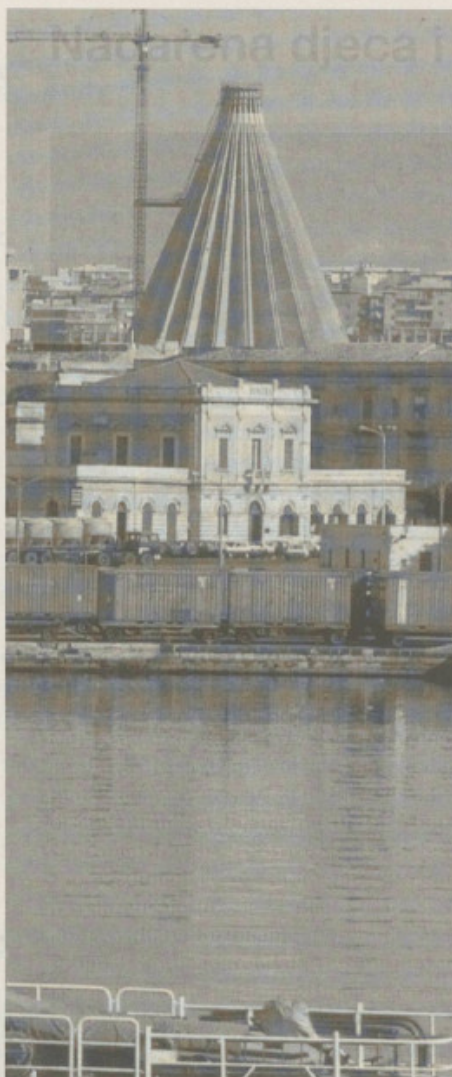
„Zašto plačeš moja mala Gospo?“

Na to je pitanje uskoro pokušao odgovoriti sam Papa Pio XII:

Marija je bez sumnje u raju sretna te ne osjeća ni bol ni tugu; ali ona nije bezosjećajna, nego dapače gaji ljubav i sućut za jadni ljudski rod kojemu je postala majkom dok je tužna i uplakana stajala pod Križem svoga raspetoga sina“.

Svojim suzama u Siracusi Marija želi izraziti ono isto što i plačem na Golgoti. Plač je općeljudska pojava puna značenja. Znak je teške boli i posljednji pokušaj da se stanje promijeni. U godinama kad se čudo dogodilo svijet je strepio pred jakim bezbožnim komunizmom. I u zapadnim zemljama širilo se bezboštvo. Nakon pada komunističkih velevlasti veliki se dio čovječanstva našao u novim nevoljama, pa Marijine suze opet postaju vrlo suvremene.

Evangelja nigdje ne bilježe da bi Marija plakala, dok su zabilježena tri Isusova plača: pred grobom prijatelja



Kupola svetišta Gospe od Suza u Siracusi. U crkvu stane 11000 ljudi.

Lazara (Iv 11,35), pred Jeruzalemom predviđajući njegovo rušenje (Lk 19,41) i u smrtnoj borbi u Getsemaniju (Heb 5,7). Ipak je starac Šimun Mariji prorokovao da će joj „mač probosti dušu“ (Lk 2,35) te je vjernici stuju i pod nazivom Žalosna Gospa. U više ukazanja u tijeku posljednja dva stoljeća Marija je redovito žalosna i zabrinuta. Nasmiješila se jedino kad ju je mala Bernardica po nagovoru svoga župnika išla škropiti svetom vodom da provjeri nije li možda neka zla obmana. Inače je više puta vidiocima govorila o svojoj i Isusovoj boli zbog ljudskih grijeha. I u najnovije doba Marija upozorava kako ne može spriječiti ljude da svojevolumno čine zlo, pa stoga sve upornije poziva na obraćenje. Štovanje Isusove majke pod nazivom Gospa od Suza proširilo se i među Hrvatima, a posebno je poznato veliko Gospino svetište toga imena u Pletternici.



Devojčica Enza Moncada u trenutku čudesnog ozdravljenja

UKRATKO

Ima li Crkva budućnost?

Istraživanja Zavoda za demoskopiju (za proučavanje pučanstva) u Allensbachu nedavno su pokazala da dobra četvrtina njemačkih katolika više ne zna što će im vjera i Crkva. To je istraživanje naručilo tajništvo Njemačke biskupske konferencije, te će se njemački biskupi nad time ozbiljno zamisliti na svom ovogodišnjem jesenjem saboru. Predsjednik Njemačke biskupske konferencije Karl Lehmann, koji je biskup u Mainzu, govorio je o tom proučavanju u jednom intervjuu za televiziju. Među ostalim je rekao: „Napokon točno znamo na čemu smo, i to je velika šansa“. Biskup već predlaže što treba činiti. Treba u cijeli crkveni život uvesti javnost rada i jasno pokazivati mnogostruku stvarnost Crkve koja se ne smije zamjenjivati s njezinim već vrlo poznatim fasadama. Drugim riječima, treba pokazati da Crkva nije samo ono što vide oni koji misle da su je upoznali i koji je takvu odbacuju.

Biskupi ne žele ništa kriti pred javnošću

Kako javlja Weltbild od 20. kolovoza, katolički biskupi četiriju biskupija: Limburga; Mainza, Speyera i Trieru zatražili su stručnu pomoć jedne novinske agencije kako bi poboljšali javnost crkvenih poslova. Bez straha od sredstava društvenog priopćivanja moći će se u tim biskupijama otvoreno raspravljati i o najtežim i najosjetljivijim pitanjima.

Veliki rabin po prvi put ide k papi

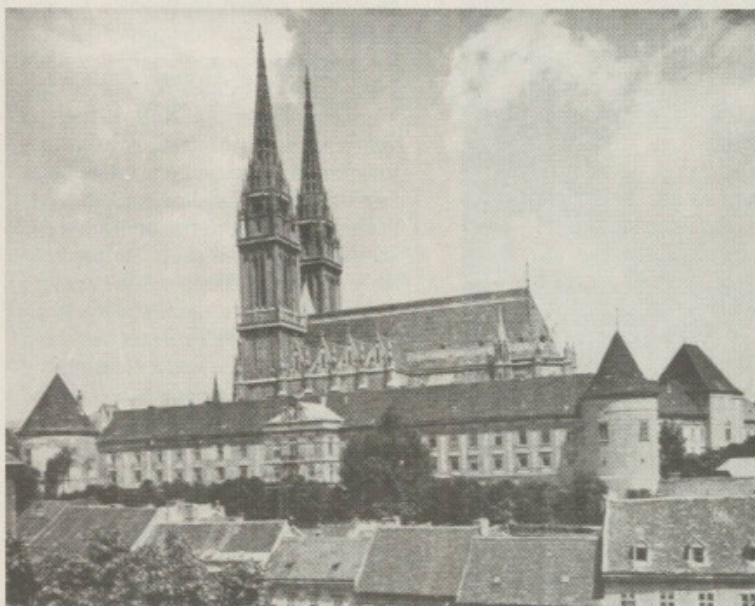
Svjetska je javnost s velikim zanimanjem zabilježila najavu prvoga susreta izraelskog nadrabina Izraela Laua s papom Ivanom Pavlom II. Susret je bio zakazan u Rimu 21. rujna.

Pobjeda Križa pred njemačkim zakonom

Napokon je službeno utvrđeno da se Križ kao i drugi kršćanski znakovi mogu vješati na zidove i u državnim školama u pokrajini Nordrheinwestfalen. To je odlučio upravni sud u Münsteru. Spor su bili izazvali dvoje roditelja koji ne vjeruju u Boga pa smatraju da njihov sin u školi ne mora rasti u sredini koja je tako označena vjerskim znakovima. No sud je zaključio da izlaganje drevnih kršćanskih znakova ni za koga ne može biti uvreda.

Grada za
vjeronaučnu
olimpijadu o
Zagrebu gradu

HRVATSKA U DEVE



Svaki narod ima svoj glavni grad. Taj glavni grad je kao srce cijeloga naroda. U njega se slijevaju putovi iz cijele domovine, ondje se okuplja kulturni, vjerski i gospodarski život naroda. U glavnom gradu obično se čuvaju najdraže uspomene narodne povijesti, spomenici, grobovi velikana, muzeji i vrijedne građevine. U glavnom su gradu i najviše znanstvene i školske ustanove gdje se mladi ljudi pripremaju za život i rad. Tako se vrijednosti cijele domovine slijevaju u glavni grad, a iz njega, baš kao svježa krv iz srca, teče život u sve druge gradove i sela, u svaki kutak domovine. Glavni bi se grad mogao nazvati i **svjetionikom** koji svu domovinu osvjetljuje, **ognjištem** oko koga se narod okuplja i grije.

Glavni je grad **znak** cijele domovine, pečat njezina **jedinstva**. Tko voli svoj narod i svoju domovinu, bez obzira u kojemu je njezinu gradu ili selu, u kojoj od njezinih pokrajina rođen, voli njezin glavni grad kao i rođeni zavičaj. Narod ne može ni u čemu uspjeti ako nije složan, jedinstven. Voljeti glavni grad znači voljeti svoj narod, željeti mu uspjeh. **Voljeti Zagreb znači voljeti Hrvatsku.**

• KATEDRALA - IZVOR I SRCE GRADA

U zemljama u kojima se tijekom povijesti proširilo i utvrdilo kršćanstvo u glavnim su gradovima obično velike i lijepe **katedrale**, biskupske crkve. Dapače, mnogi su se glavni gradovi i razvili upravo oko starih katedrala. I svojim izgledom i svojom važnošću katedrala je kao izvor i srce cijeloga grada. Po njoj se grad izdaleka prepoznaje. U njoj je osobito mnogo spomenika iz povijesti Crkve u tome narodu, a to znači iz povijesti cijeloga naroda. Jer, Crkva kao majka uvijek prati i bilježi sve što se njezinu narodu događa - bilo dobro da se s narodom raduje, bilo zlo da s narodom tuguje i da mu nastoji pomoći.

Godine 1994. grad Zagreb, glavni grad Republike Hrvatske i svih Hrvata u svijetu slavi svoju 900. obljetnicu. Godine 1094. kralj Ladislav osnovao je zagrebačku biskupiju. Povijest to bilježi i to je prvi povijesni zapis o Zagrebu. Isprava o ustanovljenju biskupije je kao krsni list grada Zagreba. Sigurno je tu uz današnji Kaptol i staru Vlašku ulicu i prije postojalo neko naselje, imalo je i svoju crkvicu, ali to nigdje nije bilo zapisano, za to se ne bi ni znalo. Osnutkom biskupije Zagreb postaje grad koji će se tijekom dugih stoljeća razvijati dok ne postane glavnim gradom svih Hrvata.

Čim je osnovana zagrebačka biskupija, u Zagrebu je počela gradnja katedrale. Ona je posvećena tek godine 1217. kad je kralj Andrija II. prolazio kroz Zagreb na putu u križarski rat za oslobođenje Isusove domovine, Svete Zemlje. U obredu posvete sudjelovalo je osam biskupa. Lik te prve katedrale sačuvan je na najstarijem otisku pečata zagrebačkog Kaptola iz g. 1297.



ZAGREBAČKIH STOLJEĆA

• UGARSKI KRALJ NIJE NI SLUTIO ŠTO ČINI

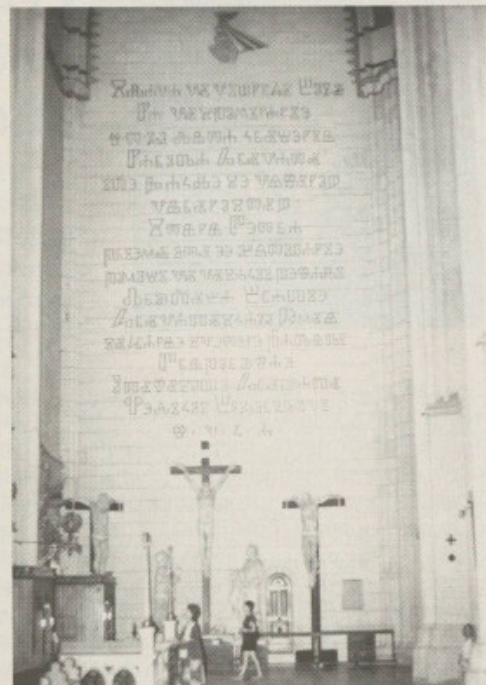
U to doba naša država zvala se Kraljevstvo Hrvata (Regnum Croatorum), a njezin je kralj bio Mađar iz kraljevske kuće (dinastije) Arpadovića. Mađarska (Ugarska) bila je posebno kraljevstvo, a Hrvatska posebna. Imale su samo zajedničkoga kralja. To je kao da bi isti direktor upravljao s dvije posebne tvrtke. Države se, dakle, nisu sjedinile niti je jedna drugu osvojila, nego su povezane kraljevom osobom. Budući da se latinski osoba kaže persona a povezanost ili sjedinjenje unija, takva se veza dviju država zove personalna unija. Povijest bilježi da su Hrvati tako prihvatili ugarskoga kralja g. 1102. ispravom koja se zove Pacta conventa.

Posljednji kralj domaće hrvatske kraljevske kuće Trpimirovića, Dmitar Zvonimir umro je, naime, g. 1089. Nije imao potomka a žena mu je bila sestra ugarskoga kralja. Smatrajući da im po sestri udovici, hrvatskoj kraljici Jeleni Lijepoj pripada nasljedstvo hrvatskoga prijestolja, Ugri su se odmah počeli u sjevenoj Hrvatskoj ponašati kao gospodari. Osnutak zagrebačke biskupije događa se baš u to doba između Zvonimirove smrti i ugovora Pacta conventa. Osnivajući biskupiju pod svojim utjecajem, ugarski kralj Ladislav zacijelo je htio učvrstiti svoju moć na hrvatskom tlu. Nije ni slutio da je bio samo sredstvo u rukama Providnosti koja je tako udarila temelje budućem glavnom gradu cijele i slobodne Hrvatske.

• NEOBIČNA SLOVA - PONOS HRVATSKE

Odmah vidimo da hrvatska povijest nije započela osnutkom zagrebačke biskupije. Zagreb broji devet stoljeća, a Crkva u Hrvata živi u ovoj našoj domovini već više od trinaest stoljeća. Ali, i na to nas podsjeća veliki pomalo neobični napis uklesan u zid zagrebačke katedrale desno od ulaza. Premda ih mnogi ne znamo čitati, prepoznamo da su to glagoljička slova, naše staro hrvatsko pismo glagoljica. Njezini se počeci pripisuju svetoj braći Ćirilu i Metodu u 9. stoljeću, ali ima tragova da je takvo pismo Hrvatima bilo i prije poznato. Glagoljicom je napisana Baščanska ploča na otoku Krku početkom 11. stoljeća, baš u doba početka gradnje zagrebačke katedrale. Ta je ploča jedan od najvažnijih i najstarijih spomenika hrvatskoga jezika.

Glagoljički napis na zidu sadašnje zagrebačke katedrale podsjeća nas, dakle, na ta prva stoljeća hrvatske povijesti kad su središta hrvatskog državnog, crkvenog i kulturnog života bila na jugu, uglavnom oko starog Solina, Biograda i Knina. Iz tih korijena stablo hrvatske državnosti i crkvenosti poslije se polako usmjerilo na sjever da se iznova ukorijeni i razvije u Zagreb. Kad, dakle, volimo Zagreb, u njemu volimo i sve stare hrvatske prijestolnice i sve današnje hrvatske pokrajine. I sva stoljeća hrvatske katoličke povijesti.



Spomenuti glagoljički napis u zagrebačkoj katedrali, preveden na sadašnji hrvatski jezik i prepisan latiničkim pismom ovako bi glasio:

Slava na visi Bogu
Na spomen
1300. godišnjice krštenja
naroda hrvatskoga
koji se zakleo na vječnu vjernost
Petrovoj Stijeni
primivši od nje obećanje pomoći
u svakoj nevolji
Družba braće Velikoga zmaj
čuvajući svetinje pradjedova
preporuča
hrvatsku domovinu
Velikoj Bogorodici
1941.

Očito su ta slova uklesana g. 1941. prije početka II. svjetskog rata. Onda je Crkva u Hrvata bila naumila slaviti 1300. obljetnicu prvih poznatih veza Hrvata sa Svetom Stolicom. Papinski ljetopis ili Liber Pontificalis izvješćuje, naime, da je papa Ivan IV. Dalmatinac g. 641. uputio poslanstvo s opatom Martinom u pokrajine Dalmaciju i Istru, a ondje se upravo razvijala nova hrvatska vlast. Malo zatim Hrvati će s papom Agatonom (678-681) sklopiti prvi svoj međunarodni ugovor kojim se obvezuju da neće voditi osvajачkih ratova, a papa im zauzvrat obećaje trajnu Božju zaštitu po zagovoru apostola Petra.

Svrativši tako pogled na zid desno od ulaza i u dubine hrvatske povijesti, najprije ćemo se zaputiti iza glavnog oltara na grob slugu Božjega kardinala Alojzija Stepinca u kome se u naše doba sažela i izrazila sva hrvatska katolička vjernost Bogu i narodu u jedinstvu s Petrovim nasljednikom u otporu dosad najopasnijim protivnicima hrvatskoga naroda i katoličke vjere. Susret s kardinalom Alojzijem na njegovu grobu bit će predmet naše iduće kateheze.

PITANJA

- Što svakom narodu znači njegov glavni grad? Što nama znači voljeti Zagreb?
- Kakva je najčešće veza između glavnih gradova i njihovih katedrala u zemljama s kršćanskom povijesti?
- Zašto slavimo 900. obljetnicu Zagreba, kad je na tom mjestu i prije moralo postojati naselje s crkvom?
- Što znamo o posveti prve zagrebačke katedrale i nazočnim uglednicima na tom slavlju? Gdje je sačuvan lik te katedrale?
- Personalna unija i Pacta conventa. Zašto su Mađari (Ugri) polagali pravo na

hrvatsko prijestolje?

- Kakvim je slovima uklesan napis na zidu u zagrebačkoj katedrali desno od ulaza? Kad je postavljen? Zašto baš tada? O čemu govori?
- Sveta braća Ćiril i Metod - hrvatska glagoljica - Baščanska ploča
- Što je ugarski kralj namjeravao osnutkom nove biskupije na hrvatskom tlu, a što je Providnost time naumila?
- Prve veze Hrvata sa Svetom Stolicom
- Prvi međunarodni ugovor hrvatskih vladara. Što je tko u tom ugovoru obećao?



KELKHEIM – MÜNSTER

Fra Josip tumači hrvatsku sudbinu

Sažeti pregled hrvatske povijesti i uzroka sadašnjega rata – zanimljivo i razumljivo za strance

Njemački župnik **Hermann Stinner** pozvao je našeg kölnskog dušobrižnika **fra Josipa Bebića** da 16. rujna ove godine održi njegovim vjernicima predavanje o hrvatskoj povijesti i uzrocima sadašnjeg rata na hrvatskim prostorima. Župnik Stinner više je puta sa svojom vjerničkom mladeži pohodio Hrvatsku, posebno Zaostrog gdje su i ljetovali. Ta njemačka župa pod njegovim vodstvom skuplja znatnu pomoć za žrtve rata u Hrvatskoj, posebno za izbjeglice, u onom dijelu Južne Hrvatske.

Fra Josip je održao vrlo sažeto i sadržajno predavanje na njemačkom jeziku koje bi se moglo svesti pod naslov „**Korijeni sadašnjeg rata u Hrvatskoj**“. U vrlo živoj diskusiji sudjelovao je i nazočni novinar **Sturm** iz Frankfurter Allgemeine Zeitung.

• Iskonske razlike

Predavač je pošao od davne podjele Rimskog carstva na istočno i zapadno potkraj 4. stoljeća. Glavni grad istočnog dijela postao je Konstantinopol odnosno Bizant po kome se i cijelo to carstvo nazvalo bizantskim. Granica tako određenog europskog istoka i zapada u ovom dijelu

Europe postala je rijeka Drina. Na to su područje doselili Hrvati i Srbi, prema povijesnim izvorima na poziv bizantskog cara kao njegovi saveznici. Podvrgnuti jedni zapadnim latinskim, a drugi istočnim bizantskim crkvenim kulturnim i političkim utjecajima, Hrvati i Srbi su se tijekom povijesti različito razvijali. Srpska područja sva su se od 14. stoljeća našla pod turskom okupacijom te u njih nisu prodirala velika obnoviteljska gibanja, crkvene, umjetničke i kulturne kao i socijalne revolucije ili promjene u Zapadnoj Europi. U tom dugom razdoblju razvile su se i utvrdile vrlo duboke razlike mentaliteta, shvaćanja i ponašanja.

• Hrvatska pod raznim vladarima

Hrvatska je država bez sumnje jedna od najstarijih u Europi, međunarodno priznata već u 9. stoljeću. Od početka 10. do kraja 11. stoljeća njezin se vladar, prema sačuvanim dokumentima naziva kralj, a država kraljevinom. Od početka 12. stoljeća Hrvatska je stupila u stanovitu državnu svezu s Mađarskom, ali samo toliko što je s njom imala istoga kralja sačuvavši vlastitu državnost. No, od tada se u onom dijelu starog hrvatskog kraljevstva gdje je danas Republika Bosna i Hercegovina počinje razvijati samostalno hrvatsko kraljevstvo koje dostiže vrhunac s kraljem Tvrtkom potkraj 14. stoljeća a propada s turskom okupacijom i pogibijom posljednjeg hrvatskog katoličkog kralja Stjepana Tomaševića sredinom 15. stoljeća. U primorskim dijelovima Hrvatske dolazi do sve većeg utjecaja i napokon vlasti susjedne jake talijanske republike Venecije. Turska osvajanja su u svojoj kulminaciji bila uzela 4/5 hrvatskih prostora. Nakon povlačenja Turaka i sloma mletačke vlasti, oslobođena Dalmacija i za njom Bosna nisu bile priključene hrvatskoj državnoj cjelini nego izravno bečkoj vlasti. Naime, od prve polovice 16. stoljeća,

nakon što su Turci na Mohaču teško porazili mađarsku i hrvatsku vojsku, Hrvati su kao i Mađari zamolili austrijskog cara iz dinastije Habsburg da im bude kralj. No, ti carevi-kraljevi nastojali su što više hrvatskoga tla otkidati od hrvatske države i podlagati svojoj centralnoj vlasti.

Tijekom 5 stoljeća turske vladavine Srbi nemaju države. Mnogi bježe pred Turcima i naseljavaju se u Hrvatsku. Također se mnogi iz Srbije naseliše u Bosnu. Srpska Pravoslavna Crkva kojoj je vrhovni poglavar, patrijarh, bio turski podanik, bila je za Turke mnogo prihvatljivija od Katoličke Crkve kojoj je vrhovni poglavar, rimski papa, bio zapravo pokretač borbe europskih velerila protiv Turske.

Bečki carevi su u tim stoljećima područja uz tursku granicu izuzela iz hrvatske vlasti i podvrgla posebnom vojnom režimu. To je Vojna krajina. U njoj su doseljeni Srbi stjecali znatne privilegije od bečkih careva.



„Ostaci ostataka“ hrvatskoga kraljevstva u 16. stoljeću

• Srbija – nasljednica turskoga imperija

Kad se u 19. stoljeću tursko carstvo počelo raspadati, osamostalila se srpska država naslijedivši od Turaka mnoge oznake istočnjačkih despocija. Kao da je zaista nasljednik propalog turskog carstva na Balkanu, ta je država nastojala prisvojiti što veće dijelove dotadašnjih turskih balkanskih posjeda – Makedoniju, Kosovo, Sandžak. To što su Bosna i Hercegovina pripale Austrougarskoj te je nova vlast nastojala da ondje i katolici i muslimani, kao i pravoslavni budu zadovoljni građani, Srbiji nije odgovaralo te je godine 1914. iz Beograda organiziran u Sarajevu atentat na bečkog prijestolonasljednika Ferdinanda. To je bio povod za izbijanje prvog svjetskog rata. Nakon rata raspalo se habsburško carstvo. Srbija se našla na strani pobjednika, a Hrvati i



Hrvatska u 10. stoljeću

Slovinci, oslobodivši se Beča, brzo su pristupili u državno zajedništvo sa Srbijom. Europa je nakon toga rata uređena tako da bi Njemačka, Austrija i Mađarska bile što slabije. Novu državu Srba, Hrvata i Slovenaca Hrvati su htjeli shvatiti kao zajednicu ravnopravnih naroda i država, a Srbi su je zaista shvatili kao pripajanje u ratu osvojenih područja.

• Nezakonita Jugoslavija

Pripajanje Hrvatske u državno zajedništvo sa Srbijom, odnosno u Jugoslaviju, nikada nije odobrio hrvatski Sabor koji je inače tijekom svih stoljeća bio neugašeni predstavnik hrvatske državnosti. Zato hrvatski narod nije Jugoslaviju nikada doživio kao svoju državu. Srpski vlastodršci svuda su promicali srpske interese, njihovi su ljudi vladali u vojsci, policiji, gospodarstvu i novčarstvu. Nesrpski narodi počeli su se sve više buniti. Srpski kralj je pokušao izbrisati svaku uspomenu na hrvatsku državnost te je ukinuo sve povijesne unutardržavne granice i podijelio državu na sasvim nove upravne jedinice tako da bi u svakoj bilo što više Srba. Zabranio je upotrebu hrvatskog imena. Hrvatski narod okupio se oko svojih vođa u Hrvatskoj seljačkoj stranci. Vođu te stranke Stjepana Radića koji je bio izabran u središnji parlament ubio je kraljev plaćenik u samoj skupštini za vrijeme zasjedanja 1928. Ubojstvo u parlamentu sasvim je razotkrilo nezakonitost te umjetne države Jugoslavije. Hrvati su se počeli organizirati u zemlji i inozemstvu za ponovno osvajanje svoje državne nezavisnosti. Kraljevska policija i vojska vršile su po cijeloj hrvatskoj masovne krvave zločine, namiještali izborne rezultate, istrebljivali sve što je hrvatsko. Zajedničkim pothvatom makedonskih i hrvatskih emigranata kralj zločinac je 1934. u Marseilleu kažnjen smrću. Snažnim političkim otporom u domovini Hrvati su godine 1939. postigli ponovno

priznanje svoga imena i posebnu Banovinu Hrvatsku. Ona je osim Istre koja je bila pod Italijom, okupila prostor sadašnje Republike Hrvatske sa Zapadnom Hercegovinom i dijelom Bosne.

• Krvavo kolo drugog svjetskog rata

Hitler je u ono doba želio imati za saveznika cijelu i jaku Jugoslaviju. Stoga su Njemačka i Italija bile sklopile pakt s Jugoslavijom. Drugi svjetski rat već je bio u tijeku. Hitler je zamamio Jugoslaviju cjelovitost i samostalnost. To, naravno, nije išlo u račun zapadnim saveznicima. Engleska kontraobavještajna služba u suradnji s pravoslavnom patrijaršijom i srpskim oficirima izazvala je potkraj ožujka 1941. puč, pobunu koja je odbacila pakt s Njemačkom i Italijom. Obje te države odmah su navalile na jugoslavenski prostor. Jugoslavija se raspala, kralj je pobjegao. Hrvati su iskoristili priliku proglasiti svoju nezavisnu državu Hrvatsku. Budući da predsjednik Hrvatske seljačke stranke i izborima potvrđeni vođa hrvatskoga naroda Vladko Maček nije htio preuzeti vlast pod njemačkim i talijanskim skrbništvom, priliku je iskoristio mnogo radikalniji ustaški pokret. Odmah su pripadnici srpske manjine na području hrvatske države počeli dizati ustanak koji je nova hrvatska vlast pokušala drastično suzbijati. Pobunjeni Srbi počeli su otpor kao četnici, kao vojska odbjegloga kralja. Nakon što je Njemačka zaratila sa Sovjetskim Savezom, Komunistička partija Jugoslavije pokrenula je partizanski otpor. Tijekom rata partizani su jačali, mnogi su im se četnici priključili i na kraju rata taj je pokret iznio pobjedu i stvorio novu državu, totalitarnu komunističku Jugoslaviju. U četiri ratne godine bilo je strašnih razaranja i pokolja u čemu su sudjelovale više ili manje sve suprotstavljene vojske, ali su na kraju najveći pokolj zarobljene hrvatske vojske i kumunizam protivnih građana izvršili partizani.

• Uspon i rasap Titove Jugoslavije

Nova komunistička Jugoslavija opet se je našla pod dominacijom srpskih hegemonista. Ta je država uvijek bila i ostala protuhrvatska. Da bi se ona učvrstila Hrvati su morali nestati ili se dati asimilirati od Srba. Predsjednik Tito uzalud je nastojao riješiti nacionalno pitanje u Jugoslaviji. Za razliku od kraljevske Jugoslavije sada je svaki narod dobio vlastitu republiku a državno je uređenje bilo federativno. Zbog mnogih Mađara u Vojvodini i albanske većine na Kosovu te su dvije pokrajine u okviru Socijalističke



Sadašnja Republika Hrvatska u međunarodno priznatim granicama

Republike Srbije dobile autonomiju. No, ni ta administrativna podjela nije mogla slomiti monopol centralistički organizirane komunističke partije u kojoj su dominirali Srbi. U Hrvatskoj se je vladalo kao u poraženoj i okupiranoj državi. Godine 1971. u Hrvatskoj je došlo do snažnog slobodarskog nacionalnog gibanja nazvanog hrvatsko proljeće. Premda ti ljudi nisu htjeli srušiti komunistički poredak, Tito je krajem 1971. oštrim mjerama skinuo s vlasti voditelje toga gibanja te je u Hrvatskoj obnovljena diktatura. Mnogi su Hrvati došli u zatvore, bezbrojni ostali bez posla. Tek kad se je u cijeloj Europi slomio komunistički poredak, i Hrvati su mogli započeti demokratsku promjenu u svojoj republici. Slovenija i Hrvatska predložile su Beogradu da se Jugoslavija preuredi kao konfederacija, da ne bude više savezna država nego savez država u kome bi svaka republika imala političku i gospodarsku samostalnost. Centralna srpska komunistička vlast taj je prijedlog odbila. Hrvatska kao i Slovenija – zatim Bosna i Hercegovina kao i Makedonija proglasile su svoju samostalnost te su uskoro priznate i od međunarodne zajednice. Srpska manjina u Republici Hrvatskoj nije se htjela odreći brojnih povlastica te je uz pomoć jugoslavenske vojske započela pobunu – baš kao što je to bila učinila i godine 1941. Ta je pobuna i potaknuta i pomagana oružjem i ljudstvom iz Srbije pa se zapravo ne može govoriti o građanskom ratu u Hrvatskoj nego o agresiji Srbije na Hrvatsku, u kojoj se agresiji Srbija služi i svojom manjinom u Republici Hrvatskoj. Razvio se otvoreni rat u kome su počinjeni nezapamćeni zločini.

Pozornost slušatelja i vrlo živa diskusija pokazali su da je fra Josip uspio načiniti sažetak kojega stranci razumiju i koji ih pobuđuje na razmišljanje.



Banovina Hrvatska u kraljevini Jugoslaviji g. 1939.



U srednjem vijeku voljeli su đavla slikati kao nakazno čudovište i isticati kako su sveci imali nad njima veliku moć (jedna od mnogih starih ilustracija)

Postoji li đavao?

- U svijetu punom ratova i mržnje sve se više šire mračni obredi prizivanja i štovanja sotone, različite crne magije. Izgubljeni i zbunjeni ljudi traže pomoć zloduha. Što se krije iza te pojave? Neki smatraju đavla osobnim bićem, drugi misle da je to samo slikoviti izraz za sile zla. Što o tome kaže Objava, a što različite tradicije u kršćanstvu?

Njemački kršćanski časopis „Weltbild“ od 17. rujna ove godine posvetio je opsežni članak pitanju suvremene crne magije, satanizma, opsjednuća i odjeka tih pojava u suvremenim filmovima. Donosi također razna svjedočanstva ljudi koji drže da su imali više ili manje izravna iskustva sa sotonom.

Mladić Robert pripovijeda kako je u kockanju za novac najednom shvatio da mora prestati kako ne bi sve izgubio, a onda kao da je u sebi čuo glas koji mu govori: „Ne budi kukavica! Ovo je napokon prilika da postaneš bogat.“ Tom glasu mladić se nije mogao oduprijeti i bio je prevaren. Poslije kaže: „To me je vrag zajašio!“

Andrea je sa 14 godina upala u društvo koje se sastajalo na groblju i vršilo obrede s krvnim žrtvama. Imala je sreće da se navrijeme izvukla. Ona ovako izriče svoje iskustvo: „samo što me đavao nije opsjeo“.

Tako ljudi u različitim prilikama govore o đavlu i o paklu. Zar zaista postoji tajna zla moć koja djeluje na ljude i navodi ih na zlo? I kako bi Bog mogao tako nešto dopustiti? Zar on nije jači od đavla?

Ljudi zaista često postavljaju pitanje otkud toliko zla na svijetu. Gdje mu je izvor? Da li treba govoriti samo o zlu ili o

zlome? Postoji li zaista Zli, osoba, koja se obično naziva đavao i koja je trajni Božji protivnik?

U Bibliji se na više mjesta govori o zloduhu. Ima riječi o duhovima, o zlodusima, o cijelim četama zloduha koje mogu čovjeka zavoditi ili čak njime ovladati. Evanđelja bilježe da je Isus zloduhe pobjeđivao i istjerivao.

Mogao bi se steći utisak da je čovjek samo bojište na kom se sukobljavaju zle i dobre sile, dobri i zli duhovi. Suvremena psihologija nije sklona računati s zlodusima. Radije se misli da su te starinske predodžbe samo znakovi različitih unutrašnjih sukoba u ljudskoj psihi. Povijest upozorava da su o đavlima govorili i tvrdili kako oni imaju moć nad ljudima, često baš oni koji su htjeli nad ljudima gospodariti. Proglasiti nekoga opsjednutim ili vješticom, značilo je poslati ga u smrt.

Ima učenjaka koji drže da je sve što se govori o zlodusima samo slikoviti pokušaj tumačenja zla u svijetu i u čovjeku. Ali, neki od takvih učenjaka skloni su reći da je i božanstvo samo znak dobra. Kršćani pak znaju da je Bog stvarnost i da je osobno biće. Ima Boga! Ostaje pitanje: Ima li đavla?

Crkva uči da đavao zaista postoji. Znači li to da zaista postoji biće s kopitima, roga-

to i repato, s vilama kojima prevrće duše u paklu? Sigurno ne. Kao što ni Bog u koga vjerujemo nije bijeli starac s velikom bradom iznad oblaka.

• Đavao nije samo pojam

Papa Pavao VI. je godine 1972. posebno upozorio kako zlo u svijetu ne potječe samo od ljudske zloće, nego je tu na djelu mračni neprijatelj, sotona koji djeluje u čovjeku i u društvu: „Zlo nije samo manjak dobra, nego je također živo duhovno pokvareno biće koje druge kvari. Strašna tajnovita stvarnost.“

Znači da ne postoji samo zlo, nego također **Zli**. Tko misli da je zlo samo splet ljudskih pomisli, dolazi u opasnost da izgubi pravu mjeru za razlikovanje dobra i zla. Zato je Pavao VI. upozorio: „Najveći bi đavlu uspjeh bio da što više ljudi zanijeću njegovo postojanje. Cilj mu je da se ljudi ne boje zla, da se obmanjuju lažnom slobodom.“

• Đavao nije samo jedna osoba

Papa Ivan Pavao II. je godine 1986. izjavio: „Sveto Pismo doista svjedoči da postoje stvoreni duhovi, anđeli, koji su se sasvim svjesno i slobodno usprotivili Bogu koji su ga optužili ljubomornim i koji mu se trajno protive.“

Davao je bez sumnje duh te nema tijela. Stoga se razumije da čudovište s rogovima, kopitima i plamenim dahom pripada svijetu bajki. Razumije se da pripovjedači i slikari ne mogu ni opisati ni narisati duha, pa se služe riječima i oblicima koji izražavaju nešto zlo, ogavno, opasno.

• Sotona je stvoreno biće

Treba biti načistu da sotona nije vječno samostojno biće, nego da je od Boga stvoren kao i sve drugo što postoji vidljivo i nevidljivo. Kolikogod zloduh mogao utjecati na ljude i na prilike u svijetu, on ne može ništa činiti što mu Bog ne bi dopustio, odnosno što mu Bog priječi. Krist je pobjednik nad grijehom i nad davlom. Kršćani to oduvijek znaju i zato u Crkvi postoje obredi zaklinjanja i istjerivanja zloduha (egzorcizmi). Evandjelje ima više slikovitih prikaza kako je Isus svladavao zloduhe koji su se morali pokoravati njegovim riječima.

• Riječ je o našoj slobodi

Četvrti lateranski koncil je godine 1215. ustvrdio: „Sotonu i druge zloduhe Bog je po naravi stvorio dobrima, a oni su sami postali zli.“ Učenje o palim anđelima vrlo je značajno. Pitanje o davlu i o zloči vezano je s pitanjem o stvaranju i o slobodi. Jer Bog nas je stvorio kao slobodne ljude koji možemo birati između zla i dobra. Bog je mogao ljude tako stvoriti da čine samo dobro, ali to nije učinio.

Netko bi se mogao pitati ne znači li to da je Bog od početka zlo barem dopustio? No, kad je riječ o slobodi nije moguće sve do kraja objasniti i izreći. Sigurno je da je Bog sve stvorio dobro, da zloća nije od njega. Treba se sjetiti da je Bog stvorio čovjeka, također svako razumno i slobodno biće, iz ljubavi i za ljubav. **Nema ljubavi na silu!** Ako je htio imati biće koje mu može uzvratiti ljubav, morao ga je stvoriti

slobodnim, morao mu je dati mogućnost da ljubav i ne prihvati, da se usprotivi. Kad stvoreno razumno i slobodno biće odbije ljubav, ostaje živjeti bez ljubavi, gubi svoj smisao, postaje zlo i čini zlo. No, Bog ga ostavlja slobodnim i ne oduzima mu naravne darove koje mu je dao, ne oduzima mu opstanak. Zbog te drame ljubavi između Boga i stvorenih osoba, cijela je stvarnost napeta kao u grču. Sveti Pavao piše da se cijeli svijet grči kao u porođajnim bolovima dok se ne rode djeca Božja, što znači dok ne pobjedi ljubav. U međuvremenu osobe koje su ljubav odbacile a zadržale naravnu moć razuma i druge naravne sposobnosti nastoje što više nauditi drugima, odvratiti ih od ljubavi. To čine zli ljudi jedni drugima, no to nažalost čine i nevidljive zle osobe, zlodusi. Stanje bez ljubavi, bez smisla i bez nade u kome zlodusi žive naziva se pakao.

Strašna je istina da se sotona više ne može obratiti. Bog toliko poštuje njegovu slobodu da mu daje sposobnost neopozive odluke. Tom neopozivom odlukom zloduh je zauvijek izabrao prokletstvo. Može se reći da Bog toliko poštuje i slobodu svakoga čovjeka da svakome u času smrti daje moć neopozive odluke. Tko tim posljednjim činom slobode na ovome svijetu izabere ljubav, zauvijek će živjeti u ljubavi, u Božjem životu, i to se zove raj. Tko posljednjim činom slobode na ovome svijetu odbaci ljubav, zauvijek će živjeti bez ljubavi i nade, i to se zove pakao.

• Opsjednuća i zločini

Iskustvo cijele tradicije svjedoči da davao može djelovati na čovjeka. Sigurno ga ne može prisiliti da učini zlo ako čovjek to neće. No, bilo je slučajeva da zloduh toliko ovladao čovjekovim tijelom, njegovim žilcima i maštom, da je taj čovjek djelovao protiv svoje volje, nerazumno i ne-



I u Njemačkoj je, kao i drugdje po svijetu, prošireno štovanje sotone, sotonizam. Koliko se zna, u takve je skupine upisano oko 10000 ljudi. Tajnoviti obredi na grobljima i takozvane crne mise zaokupljaju svijest takvih ljudi. Mladi obično započinju iz znatiželje, ali se đavolski krug brzo zatvara.

ljudski. Ostaje tajna zašto se to događa. Uostalom vrlo je teško razlikovati takva opsjednuća od naravnih duševnih i živčanih bolesti. Crkva ima obrede za istjerivanje zloduha, egzorcizme, ali njih smije vršiti svećenik samo kad mu to biskup dopusti i to nakon propisne istrage kojom se utvrđuje je li bolest naravna ili ima znakova o đavolskom utjecaju.

Suvremena Crkva ne nijeće postojanje ni djelovanje zloduha, upozorava ljude da se klone grijeha, da ne daju prilike davlu da na njih utječe. Ali, Crkva ne želi da vjernici žive u strahu, te ih mnogo više utvrđuje u pouzdanju da ih je Krist spasio, da su djeca Božja i da sotona nad njima nema vlasti.

Nije čudo što u doba rata kad ljudi imaju prilike iskazati svu svoju zloću i zloduh ima više prilike na njih utjecati. Stoga doista ima zločina koji su tako strašni da ih je teško pripisati samo ljudskoj zloći. Zločinci koji to čine često ne djeluju samo vlastitom zloćom, nego preko njih djeluju i zlodusi. Isus je govorio da sotona od početka mrzi ljude i da je ubojica. Stoga u ovako teško doba vjernici trebaju pojačati molitve i postove, krijepti se sakramentima, da ne samo vidljivim oružjem odbijaju vidljive dušmane, nego i da snagom molitve odbijaju zloduhe. **K.**



U poznatom filmu Exorist prikazuje se izobličeno lice opsjednute djevojčice. Takvi prikazi nemaju nikakva teološkog temelja. Dode li negdje do takvih pojava, treba zaistakati odgovarajuću liječničku pomoć.

BOCHUM – STIEPEL

Prvi duhovni susret Hrvatske mladeži

Mnogi mladi pronašli su se u Isusovoj prispodobi o izgubljenom sinu, upravo o izgubljenom ocu, kako je tu prispodobu izložio o. Frano Prcela, mladi hrvatski dominikanac iz Košuta kod Trilja, sada u Düsseldorfu, na prvom duhovnom suretu hrvatske katoličke mladeži u Marijinu svetištu Bochum-Stiepelu u subodu 11. rujna ove godine.

Hrvatske katoličke djevojke i mladići, njih stotinjak, došli su iz naših misija u Bochumu, Kölnu, Moersu i Hagenu da cijeli dan posvete molitvi i razmišljanju o smislu svoga, osobito mladenačkog života.

U razgovoru su iskrsla goruća pitanja: zašto Bog dopušta da se tako uništava naš narod koji mu je vjeran, a stoljećima se mora boriti za opstanak? Zašto Bog dopušta takve strahote istrebljivačkog rata?

O. Frano izlagao je kršćanske misli slijedom tih pitanja. Nije im nudio gotove recepte. Važno je da mladi pitaju iz vjere. Tako je s Bogom razgovarao biblijski Job.

O podne su mladi mogli doživjeti časoslovnu molitvu mladih redovnika cisterciata koji su ondje utemeljili svoj samostan točno prije pet godina. Potom su sudjelovali u misi koju su dijelom i sami pripremili. Ivan Žan glazbenik iz Bochuma je uz gitaru i pjev naše bochumske mladeži uresio tu misu koju su zajedno predvodili hrvatski župnici iz Bochuma, Hagena i Moersa s voditeljem susreta o. Franom Prcelom.



Hrvatska mladež ulazi u dvoranu na razmatranje

Župno vijeće HKM Bochum za sve je pripremilo objed, a zatim je nastavljeno duhovno druženje. Našlo se mladih koji nisu unaprijed shvatili da je riječ o duhovnom susretu a ne tek o igri i zabavi uz bučnu glazbu. Takvi su poslije ručka otišli. Preostala većina zaista je ozbiljno iznosila misli i prijedloge. Mladi su predložili da se u svim našim misijama osnuju molitvene zajednice i da se one povežu. Izražena je želja da se mladi hrvatski vjernici organiziraju u zajednice mladih. Iz Kölna i Bochuma imali su o tome sasvim određene prijedloge.

Ovaj susret hrvatske mladeži, po prvi put izričito posvećen duhovnosti, završen je molitvom pred tamošnjim Gospinim likom, Majkom Boli.

I za mladež i za priređivače susreta ovo je bio svojevrsni pokus bez pravih prethodnih iskustava. Slijedeći takvi susreti moći će biti određenije usmjereni. Treba očekivati da će ubuduće dolaziti mladi iz svake hrvatske katoličke misije koji su željni istinskih duhovnih iskustava. **B.Š.**

PROMJENE ADRESA I TELEFONA

HKM Neumünster ima novu adresu: **Hinter der Bahn 5.** Poštanski je broj 24543. Telefon i fax: (043 21) 3 97 37.

Hrvatska katolička misija Ludwigsburg dobila je novi broj telefona – **(071 41) 90 38 90.** Telefonski brojevi s istim predbrojem ostaju nepromijenjeni.

STEPINČEVA KATEDRALA '93.

Hrvatska katolička misija Düsseldorf već je razaslala informaciju o ovogodišnjem festivalu „Stepinčeva katedrala“. Održat će se u Frankfurtu 9. listopada, u Berlinu 10. listopada, u Düsseldorfu 16. listopada, u Ludwigsburgu 17. listopada i u Zagrebu 30. listopada. Pokrovitelj festivala je kardinal Franjo Kuharić, a pokrovitelj predstave u Düsseldorfu tamošnji gradonačel-

nik Hans Funk. Glazbenu pratnju izvodit će orkestar Hrvatske radio-televizije, a kroz program će voditi Ksenija Urličić.

Nastup su već potvrdili sljedeći izvođači iz domovine:

Doris Dragović, Meri Cetinić, Tereza Kesovija, Sanja Doležal, Jasna Zlokić, Lidija Horvat, Lili Carmen, Marija Mli-

nar, Hrid Matić, Vice Vukov, Mate Mišo Kovač, Kićo Slabinac, Dalibor Brunn, Oliver Dragojević, Đani Maršan, Đuka Čaić, Ivo Patijera, Krunoslav Cigoj, i rock-grupa Divlje Jagode.

Iz Iseljaničke Hrvatske nastupaju:

Diana Lozančić, Mate Bulić, Miljenko Radišić, VIS „Tin“ iz Frankfurta, VIS „Abstract Personality“ iz Ludwigsburga i VIS „Fenix“ iz Düsseldorfa.

Beyer *Pietät* GmbH

Brzo, jeftino,
pouzdan, internacionalno

Prijevoz umrlih iz Njemačke za Hrvatsku
Sve formalnosti u istim rukama

76133 KARLSRUHE, Moltkestr. 79, Tel.: 0721-845454
Dan i noć – Autotelf. 0161-370394

ŽENE NA HODOČAŠĆU

Tragom blažene kuharice

Pod geslom „U Križu je spasenje“ hodočastilo je oko 250 žena iz hrvatskih katoličkih misija biskupije Rottenburg-Stuttgart u nedjelju 29. kolovoza u samostan Hegne (Allensbach) na Bodenskom Jezeru. Hodočašće, u kom su sudjelovale i mnoge prognanice, organizirala je gđa **Barbara Waidinger**, referentica za žene i obitelj pri biskupiji, u suradnji s odborom za rad s hrvatskim ženama.

Hodočasnice je pozdravila jedna njemačka časna sestra milosrdnica od svetog Križa, upoznajući ih sa životom blažene sestre **Ulricke Nisch**, koja je ne tako davno živjela u tom samostanu radeći kao obična kuharica. Ona je izaravala ljubav ne samo prema blišnjima, nego i prema svakom stvorenju. U zrnu pšenice i svakom gramu povrća osjećala je čudesnu Božju tajnu. Nosila je teške osobne križeve, padala u vjerske sumnje, patila od strašne glavobolje i raznih bolesti. Strpljivo sve to podnoseći, umrla je vrlo mlada godine 1913. Bile su joj tada 32. godine. Blaženom je proglašena godine 1987.

Žene su zatim sudjelovale u euharistijskom slavlju koje je predvodio **dr. Tomi-**



slav Medugorac. Govorio je o Križu, kao znaku pobjede života nad smrću, dobra nad zlom. Preporučio je ženama da upravo u ovo teško doba strpljivo nose svoje križeve poput blažene Ulricke Nisch.

U molitvi vjernika žene su se sjetile svoje ispaćene domovine, njenih ožalošćenih i rastjeralih sinova i kćeri, molile za prestanak rata. Nakon mise pošli su autobusima do otoka Reichenau na zajednički

ručak. Poslije su šetale prekrasnim otokom diveći se ljepoti prirode, raznobojnom cvijeću, raznovrsnom povrću, jezerskoj vodi što se blistala na suncu. Otok je naročito poznat po kvalitetnom vinu.

U sklopu toga hodočašća hodočasnice su pohodile i nekoliko spomenika stare kršćanske kulture u Njemačkoj, crkvu sv. Petra i Pavla iz 8. stoljeća i crkvu sv. Georga iz 9. stoljeća.

Stanka Vidačković

IZLOŽBA

Trumbetaš za van Gogha



Hrvatski slikar Dragutin Trumbetaš je još jednom izložbom potvrdio svoj umjetnički ugled u Njemačkoj i počastio velikog slikara Vincenta van Gogha. Jedinstvena izložba otvorena je u Oberurselu 17. kolovoza i bila je otvorena do 2. rujna. Riječ je o neobičnom plodu Trumbetašove umjetničke suradnje, odnosno duhovnog saobraćanja s jednim od najvećih slikara u povijesti. Trumbetaš je

ovaj put u galeriji gradske knjižnice u Oberurselu izložio djela koja nisu imitacije ni plagijati a neskriveno podsjećaju na van Gogha. Hrvatski slikar ne oponaša nego se nadahnjuje, zapravo prima od van Gogha umjetničke poruke i uzvraća mu svojim djelima. Stoga njemački komentatori pišu o izložbi kao o korespondenciji dvojice slikara.

Izložba je otvorena pod pokroviteljstvom poznatog pisca, slikara i karikaturista Ferrya Ahrlea. Posjetioce je pozdravio gradonačelnik Thomas Schadow. O Trumbetašovu djelu govorili su: povjesničarka umjetnosti prof. dr. Dragica Anderle i pisac Gerhard Zwerenz.

Izučeni grafički radnik, ručni slagar Dragutin Trumbetaš, rođen je u Velikoj Mlaci kraj Zagreba godine 1938. Od svoje prve izložbe 1969. samo je u Njemačkoj imao već stotinu samostalnih izložbi. Trumbetaš je također od godine 1953. stekao ime poznatog pjesnika i proznog pisca. Na otvaranje izložbe u Oberurselu došao je i gradonačelnik grada Zundertsu gdje je van Gogh rođen, također predstavnik van Goghova muzeja u Amsterdamu. Njemački tisak pokazao je znatno zanimanje za ovaj kulturni događaj.



Studie, Drago nach Vincent, 1991

NAŠI NOGOMETAŠI U NJEMAČKOJ

Bogdan ide u trenere

Srećko Bogdan, naš najpoznatiji nogometaš u Njemačkoj, sve više razmišlja o odlasku u trenerske vode. Premda već godinama igra, još je uvijek aktivan u prvoj momčadi kluba „Karlsruhe“ gdje je postigao veliki uspjeh. Smatraju ga vrlo korisnim te ga redovito drže u rezervi. Kaže da bi htio postati trener, a to mu zacijelo neće biti teško kad se zna koliko ga Nijemci cijene kao uspješnog i dragog nogometaša.

Srećko Bogdan voli u slobodno vrijeme družiti sa sunarodnjacima. Nedavno smo ga susreli na „Hrvatskom danu“ koji je u Weinheimu nadomak Heidelberga priredio sa svojim suradnicima naš ugledni poslovni čovjek Drago Marić.

Perom i kamerom: Zoran Roko Paškov



Srećko Bogdan (lijevo) u društvu sa sunarodnjacima

Slaven svjedoči za domovinu

Slaven Bilić, poznat kao vrsni nogometaš u splitskom Hajduku, od 1. srpnja ove godine igra u KSC (Karlsruher Sport-Club). Rođen je 11. rujna 1968. Prigodom njegova ovogodišnjeg rođendana u Karlsruhe ga je pohodio i s njime razgovarao g. Johannes Rattinger, poslovni čovjek koji dobro govori hrvatski i koji je vrlo zauzet u humanitarnoj organizaciji „Deutsch-kroatische Gemeinschaft“. Čestitavši mu rođendan, Rattinger ga je najprije pitao za mišljenje o nedavnoj utakmici u Gladbachu gdje je KSC, po njegovu mišljenju,

izgubio krivnjom nogometnog suca. Zatim ga je pitao:

Rattinger: Kako Vi zamišljate ishod rata u domovini?

Bilić: Sramota je što se slobodni svijet nije u mojoj domovini jače zauzeo, premda su sve teži okršaji između naših branitelja i agresora. Osobito je bolno kad pomislim kako u mom Splitu mnogi moji prijatelji i kolege nogometaši moraju živjeti u stalnome strahu. U Splitu je zaista teško živjeti. Već više od pola godine električne struje ima najviše 6 sati dnevno. Stalno su mi pred očima i drugi gradovi koje je agresor jučer ponovno napao, posebno Karlovac gdje je stradao i izbjeglički logor s tolikim ženama i djecom. To su zločinstva i nečovještva, ali što možemo drugo i očekivati od agresora koji najviše ratuje protiv civilnog stanovništva.

Dokle god sva Hrvatska ne bude oslobođena, mi Hrvati u cijelom svijetu ne smijemo prestati pomagati svoju zemlju.

Rattinger: Ovdje u Karlsruheu djeluje humanitarno društvo koje se zove „Deutsch kroatische Gemeinschaft“, koje je u prošle dvije godine poslalo u Hrvatsku pomoći u vrijednosti od oko 15 milijuna DM. Jeste li možda još u domovini čuli za to društvo?

Bilić: Da, poznato mi je da je u Njemačkoj a posebno ovdje u Karlsruheu mnogo učinjeno i još se čini za svoju domovinu. Zahvaljujem svim njemačkim prijateljima koji su Hrvatskoj pomogli. Svakog

dana sam u vezi sa svojim zavičajem, i znam da osobito ljudi iz Karlsruhe i Baden Württemberga ne zaboravljaju svoj rodni grad. Uvijek se iznova iznenadim koliko Nijemci uče naš jezik i moram posvjedočiti da Vi koji sad sa mnom razgovarate već savršeno njime vladate.

Rattinger: Jeste li spremni koliko Vam vrijeme dopusti pojaviti se na kojoj od naših dobrotvornih priredbi.

Bilić: Spreman sam u okviru svojih vremenskih i novčanih mogućnosti sve učiniti za svoj narod i za Vaše društvo. Hvala Vam što mi dajete priliku da Hrvat govori o svojoj domovini a ne da o Hrvatskoj stalno drugi sude. ■

NOVI DOKTOR

Dok u hrvatskim krajevima Bosanske Posavine divlja osvajački rat, svećenik iz toga kraja, iz Grebnica kod Šamca, **Pero Brkić** je u Tübingenu 9. lipnja ove godine s visokom ocjenom – „Magna cum Laude“ – obranio svoju doktorsku dizertaciju. Njezin je naslov „Martin Heidegger und die Theologie. Ein Thema in dreifacher Fragestellung.“

Pero Brkić rođen je 20. rujna 1958. u Grebnicama, gimnaziju je pohađao u isusovačkom sjemeništu u Dubrovniku, teologiju je počeo studirati u Sarajevu a diplomirao je u Tübingenu. Djeluje kao svećenik u švicarskoj biskupiji Basel.



Ilija Ribičić u svom domu s djecom: Prva s lijeva kći Kristina, a treća s lijeva, kći Dolores)

U sklopu gostionice „Dvanaest apostola“ naš poznati ugostitelj **Ilija Ribičić** je godine 1988. otvorio prvu kućnu pivovaru u Frankfurtu. Nijemci su to dočekali s oduševljenjem, jer naš ugostitelj, premda stranac, obnavlja tradiciju njihovih djedova, kojima su nekoć kućne pivovare bile dio obiteljskog nasljeđa. Pivo proizvedeno u „Dvanaest apostola“ zaista je vrhunsko, a gostionica „Dvanaest apostola“ nalazi se po ocjenama raznih gastronomskih revija najčešće pri vrhu tablice.

„Godišnje proizvedemo po dvije tisuće hektolitara šankovskog piva koje je po sastojcima između piva Pilsener art i Becks. Uglavnom ga koristimo za potrebe naše dvije ugostiteljske radnje kojima

je ono vrlo značajno u ugostiteljskoj ponudi. Naše pivo sadrži 3,8 do 3,9% alkohola. Koliko proizvedemo toliko i prodamo. O kakvoći se brine pivarski znalac, Slovak. S pivom, znate, nije lako. Mora se često provjeravati jer se može brzo pokvariti“ – pripovijeda Ilija.

Ilijinih „Dvanaest apostola“ nalaze se u središtu Frankfurta u Rosenberger Str. Gostionicu vodi bračni par Zelić, Ivan i Ilijina sestra Tereza. Posluju uspješno, jer pored dobrog piva nude i izvrsna jela. Tereza je kuharstvo izučila u domovini. I Ilija je završio ugostiteljsku školu u Opatiji. U ono doba nije mogao ni sanjati kakav ga uspjeh očekuje u Frankfurtu. Ugledan poslovni čovjek srcem je vezan uz domovinu.

Na pitanje razmišlja li o ulaganju kapitala u Hrvatsku, odgovara:

„Malo tko od nas ne razmišlja o rodnoj grudi. Mnogi su već uložili novac u obnovu, a velik je broj onih koji svoj kapital nisu mogli plasirati tamo gdje su željeli. Nas nekoliko ugostitelja iz Brele imali smo želju u Zagrebu otvoriti lanac restorana, ali smo nažalost naišli na poteškoće. No, izgleda da smo sada na najboljem putu da u svojoj nakani uspijemo, osobito nakon nedavnog

HRVATSKO PIVO NA MAJNI

Ilijinih Dvanaest apostola

- Sigurno je da svi želimo svoje znanje i imanjenje prenositi u Hrvatsku

Sabora hrvatskog iseljeničtva u Zagrebu. Sigurno je da svi želimo svoje znanje i imanjenje prenositi u Hrvatsku. Da bi se to čim prije ostvarilo treba stvarati odgovarajuće uvjete.

Tako upozorava Ilija Ribičić, Hrvat iz Brele koji je u Njemačkoj više od 20 godina. Stekao je ugled, znanje i imanjenje, ali se od domovine nije otcijepio. Nedjeljom ga susrećemo na hrvatskim misama gdje pjeva u zboru „Mato Lešćan“.

Perom i kamerom: Zoran Roko Paškov

KRŠTENI I VJENČANI

Drago Anušić, sin Vlade i Njedeljke r. Grgić, rođen 1.11.1992. u Bad Honnefu, kršten 21.3.1993. – HKM Bonn; **Magdalena Sopta**, kći Marina i Višnje r. Kraljev, rođena 11.12.1992. u Euskirchenu, krštena 21.3.1993. – HKM Bonn;

Danijela Maslač, kći Marinka i Mire r. Jarak, rođena 2.3.1993. u Waldbrolu, krštena 28.3.1993. – HKM Bonn;

Ivan Lasić, sin Michaela i Marije Lasić, rođen 25. veljače 1993. u Bad Honnefu, kršten 11. travnja 1993. – HKM Bonn;

Ante Glavaš, sin Petra i Anke r. Katić, rođen 9. 3.1993. u Bonnu, kršten 6.6.1993. – HKM Bonn;

Antonio Jurin, sin Josipa i Jadranke r. Kulušić, rođen 15.4.1993. u Bonnu, kršten 13.6.1993. – HKM Bonn;

Kristina Petričević, kći Marka i Janje r. Pejić, rođena 23.5.1993. u Hanau, krštena 25.7.1993. – HKM Hanau;

.

Ivo Kralj sin Ante i Anice rođ. Artuković, rođen u Zenici 5.9.1964. i **Andelka Tešija** kći Milana i Mare r. Tešija, rođena 19.7.1967. u Lečevici kod Splita, vjenčali su se 19. ožujka 1993. u HKM Bonn pred svećenikom dr. fra Josipom Šimićem. Kumovi su bili Franjo i Verica Kralj.

Franjo Mišković sin Ivana i Mare r. Grubešić, rođen 8.6.1969. u Zinici u župi Visoko i **Mladenka Pavlić**, kći Bože i Ande r. Vidović, rođena 11.2.1968. u Radoševićima u župi Vijaka, svečano su se vjenčali pred prepunom crkvom na župnoj misi u Crkvi Imena Marijina u Hanau 20. lipnja 1996. pred svećenikom o. Marijanom Kovačem. Njihovi roditelji i najbliži rođaci nažalost nisu mogli sudjelovati u slavlju jer su ostali zatočeni negdje u Bosni.



Ivan Zelić u domaćoj pivovari



EDDERSHEIM

S ribarima na Majni o Velikoj Gospi

Nekad samostalno mjesto Eddersheim, danas dio grada Hattersheima na Majni (30-ak kilometara od Frankfurta), uvelo je prije desetak godina svoje ribarsko slavlje „Fischerfest“. Ovdje, doduše, ribar ne „plete mrižu svoju“, nego je više športaš svojevrstne discipline, neke vrste ribarskog nadmetanja – „Fischerstechen“ – pri čemu suparnika ne treba ribarskim ostima baš ubosti, ali ga treba s čamca „maknuti“ u vodu. To natjecanje s trodnevnom slavljenjem posjeti i više od 20 000 gostiju. Posredovanjem gospođe **Marije Samardija** ove su godine na tom slavlju nastupili i Hrvati. Hrvatsko kulturno društvo za majnsko područje iz Frankfurta na Majni dobilo je od organizatora dopuštenje da ondje postavi svoj obavjesni stol te da trećeg dana proslave, na sam blagdan Velike Gospe, upriliči nastup hrvatskih folkloraša. Hrvatski su narodni plesovi oduševili nazočne, to više što su drugi inozemni sugrađani nudili samo svoje specijalitete s roštilja. Uz naš obavjesni stol s političkim lecima i bogatim izborom najnovijih turističkih prospekata iz naše Centrale za turizam u Frankfurtu n/M. nalazila se njemačka slastičarnica s velikim natpisima „Deutsch-kroatische Kuchen“... Nastupila je hrvatska folklorna skupina koju u gradu Hattersheimu okuplja gospođa **Bosiljka Dreher**, predstavница u tamošnjem vijeću stranaca. Koreograf im je **Danijel Bohr** iz Županje. Do njegova dolaska uvježbavala ih je **Dražena Brešić** socijalna radnica u Frankfurtu, diplomirala socijalnu pedagogiju. Plesali su podravske i posavske plesove, a na kraju su pozvali gledaoce da se pridruže njihovoj polki.

I. Šponar



Hrvati već drugog dana

U Münchenu se od 1. do 31. listopada ove godine održava glazbeni festival Europa-musicale. Ljubitelji glazbe moći će slušati klasična djela iz 31 europske zemlje u izvedbi 33 sinfonijska orkestra.

Svaki će orkestar izvoditi glazbena djela iz domovinske glazbene baštine. U subotu 2. listopada najprije će govoriti poznati hrvatski pisac, donedavno doministar prosvjete i kulture, Slobodan Prosperov Novak, a zatim će nastupiti Zagrebačka filharmonija pod vodstvom Milana Horvata. Izvodi djela Borisa Papandopula,

Krešimira Baranovića, Milka Kelemana, Blagoja Berse i Jakova Gotovca. Zatim će osim njemačkih nastupati orkestri iz Norveške, Litve, Luxemburga, Monaca, Rusije, Mađarske, Bugarske, Italije, Portugala, Španjolske, Češke, Islanda, Finske, Nizozemske, Turske, Belgije, Ukrajine, Francuske, Grčke, Letonije, Švedske, Velike Britanije, Poljske, Irske, Austrije, Rumunjske, Švicarske i Estonije.

Ulaznice za koncerte mogu se nabaviti u svim prodavaonicama karata i svim gradskim agencijama Lufthanse, a mogu

se i predbilježiti u Münchenu na telefon: **089/5438134 ili 5438135, ili na fax 089/5389626.**

Hrvatski orkestar nastupa odmah drugog dana festivala, a prije njega nastupaju samo orkestri i zborovi bavarskog i sred-njenjemačkog radija.

Novi katekizam – vrlo tražena knjiga

Dosad je u svijetu prodano više od 3 milijuna primjeraka novog velikog Katekizma Katoličke Crkve. Samo njemačkog izdanja prodano je oko 320 000. Taj uspjeh začuđuje kad se zna koliko su neki novinari i komentatori

prezirno pisali o tom katekizmu i kad se zna da on još nije preveden na mnoge jezike. Nije se još pojavilo ni izdanje na engleskom jeziku, koje će se zacijelo u najvećem broju tražiti, jer se tim jezikom služi veliki dio čovječanstva.

Postvertriebsstück - D 2384 E - Gebühr bezahlt:	STOP THE WAR 	Scholl+Klug Druckerei GmbH - 6082 Mörfelden-Walldorf 1
---	--	--